

Xəbər
Uç ərəb
turist
Bakıda
öldü
yazısı səh.15-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 8 noyabr 2016-cı il Çərşənbə axşamı № 248 (6569) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Bu gün dünya ABŞ-da özünə yeni prezident seçir

Son rəy sorğuları Klintonun Trampı qismən üstələdiyini göstərsə də, sürpriz də istisna edilmir...

yazısı səh.9-da

Siyavuş Novruzovun "dana oğrusu" açıqlamasına reaksiyalar gəldi

yazısı səh.7-də

Azərbaycanın sonuncu dövlət katibi - 65 yaşlı Lalə Şövkət kimdir?

yazısı səh.10-da

Elsad Abdullayev həbsdəki generala "suç keçisi" dedi

yazısı səh.6-da

Xaricdə təhsil almaq istəyən azərbaycanlı tələbələrə viza problemi

yazısı səh.15-də

Birinci vitse-prezident postuna sürpriz isim gətirilə bilər

yazısı səh.4-də

Hadi Rəcəbli "güzəştlərini ləğv edək" dedi Qarabağ qaziləri ilə görüşdü

yazısı səh.12-də

Müstəqillik tarixində ən çətin 10 ay...

yazısı səh.13-də

Fərhad Əliyev Bakıya gəlib ifadə verməyəcək-səbəb

yazısı səh.3-də

"Azəravtoyol" 20 min əhalisi olan qəsəbəyə 6 aydır zülm edir

yazısı səh.12-də

Ekspert: "Hökumət xarici kredit axtarışındadır"

yazısı səh.13-də

İran Azərbaycanla viza rejiminin mərhələli ləğvini istəyir

yazısı səh.8-də

İrəvanın hərbi balans yaratmaq arzusu daşa dirənir

RUSİYANIN NÜFUZLU NƏŞRİ BAKININ "DƏMİR GÜNBAZİ"NDƏN YAZDI - DÜŞMƏNİN QORXULU RÖYASI

"Nezavisimaya qazeta" Azərbaycanın işğalçı ölkənin yuxusunu qaçıracaq yeni hərbi planlarından bəhs edib; "Bakı ballistik raketlərin ölkədə istehsalının qurulması yönündə fəal iş aparır"; "Azərbaycan Rusiya, Türkiyə, İsrail və Pakistanla uğurlu hərbi əməkdaşlıq qurub..."

musavat.com
Toğrul İsmayil

yazısı səh.8-də

"Əmlak kralı" Vidadi Zeynalovun imperiyası - Üzərinə həbs qoyulanlar onların yalnız bir qismidir

"Rabitə çetesi" nin məhkəməsi başlayan üzvlərinin əmlaklarına həbs qoyulub; sabiq aparat rəhbərinin isə Türkiyə daxil olmaqla, bəzi Avropa ölkələrində də əmlakları olduğu deyilir

yazısı səh.7-də

Nüşabə Əsədova

General Hilal Əsədovun xanımı "Yeni Musavat" a danışdı

yazısı səh.3-də

Ruslan Çovdarov

Akif Çovdarovun düşməni kim(lər)dür-oğlunun şifrəli müsahibəsi

yazısı səh.6-da

Saakaşvili Ukrayna prezidentini ittiham edib qubernatorluqdan istefa verdi

yazısı səh.4-də

Prezident jurnalistləri mükafatlandırdı

Prezident İlham Əliyev televiziya və radio işçilərinə fəxri adların verilməsi haqqında sərəncam verib. "Qafqazinfo"nun məlumatına görə, siyahıda bir sıra tanınmış jurnalistlər də yer alıb. Onların arasında Xoşqədim Hidayətqızı (Əməkdar jurnalist), Zaur Baxşəliyev (Əməkdar mədəniyyət işçisi), Nəsimi Nəbizadə (Əməkdar jurnalist), Zaur Kamal (Əməkdar mədəniyyət işçisi), Nərgiz Cəlilova (Əməkdar artist) və Dilərə Səlim (Əməkdar artist) də var.

Araz Ağalovun obyektinin partladılması cəhdində rəqiblərindən şübhələnirlər

Azərbaycanlı iş adamı Araz Ağalovun Moskvadakı "Krokus ekspozitsiyası" mərkəzinə bomba qoyulması ilə bağlı yeni təfərrüatlar ortaya çıxıb. Modern.az Rusiya mediasına istinadən xəbər verir ki, hüquq-mühafizə orqanlarının məlumatına görə, mərkəzə partlayıcıni Ağalovun rəqibləri qoyublar. Partlayıcının işə düşməsi nəticəsində sərgi salonunun imicinə xələl gələcək və oradakı əmlak sızacaq. Müstəntiqlər versiyalarının təsdiqi kimi "Terrorçuluq" yox, daha yüngül maddə ilə cinayət işi açılıb.

Xüsusi xidmətin məlumatına görə, gücü böyük olmayan partlayıcı Ağalovun rəqibləri tərəfindən "terroraltı" görüntüsü yaratmaq niyyəti ilə qoyulub. Partlayıcıni mərkəzə yerləşdirənlər və sifarişçilər hələ ki müəyyənəndirilməyib. Onların axtarışı fəal rejimdə davam etdirilir.

Ekspertiza artıq müəyyən edib ki, əldəqayırma partlayıcı qurğu "Krokus ekspozitsiyası"nın ayaqyoluna yerləşdirilib.

Xatırladaq ki, oktyabrın 7-də Rusiyanın xüsusi xidmət orqanları Moskvanın Krasnoqorsk rayonunda yerləşən "Krokus Ekspozitsiyası" mərkəzində partlayıcı maddəni operativ şəkildə aşkar edərək zərərsizləşdiriblər.

Hava necə olacaq?

Noyabrın 8-də Bakı və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişən buludlu olacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən APA-ya verilən xəbərə görə, mülayim cənub küləyi əsəcək.

Havanın temperaturunun yarımada gecə 9-11° isti, gündüz 13-17° isti, Bakıda gecə 9-11° isti, gündüz 14-16° isti olacağı gözlənilir.

Atmosfer təzyiqi 768 mm civə sütunu, nisbi rütubət gecə 75-85 %, gündüz 60-70 % təşkil edəcək.

Sabah Azərbaycanın rayonlarında gözlənilən hava ttp://apa.az/tag/hava şəraiti əsasən yağmursuz keçəcək, səhər bezi yerlərdə duman olacaq. Cənub küləyi ayrı-ayrı yerlərdə arabir güclənəcək.

Havanın temperaturunun gecə 5-10° isti, gündüz 14-19° isti, dağlarda gecə 0-5° isti, gündüz 9-14° isti olacağı gözlənilir.

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;
- Tirajınızda lazım göldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

"Yeni Məsəvat" - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

NİDA-nın iki fəalı niyə həbs edilib?

Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (AXCP) Sumqayıt şöbəsinin fəalı Vüsal Zeynalov saxlanılıb. Fəal Ağstafa rayonunda qeydiyyatdadır və orada olarkən saxlanılıb. O, polisə müqavimət ittihamı əsasında Ağstafa Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə inzibati qaydada 20 sutka həbs edilib. Bu barədə AXCP sədrinin müavini Gözəl Bayramlı "Turan"a bildirib.

AXCP Vüsal Zeynalovun həbsinin sosial şəbəkələrdə tənqidi statusları ilə bağlı olduğunu güman edir.

NİDA hərəkatının iki fəalı isə Gəncə şəhərində həbs edilib. Fəalların həmkarlarının "Turan"a verdiyi məlumata görə, Tapdıq Məmmədov və Elmir

Təhmin noyabrın 5-də gecə saatlarında Gəncə şəhərinin Yeni Gəncə qəsəbəsində yerləşən Heydər Əliyev parkına "Diktatura yox!", "Rüşvətə son!" şüarlarında Gəncə şəhərinin Yeni Gəncə qəsəbəsində yerləşən Heydər Əliyev parkına "Diktatura yox!", "Rüşvətə son!" şüarları yazıldıqdan sonra inzibati qaydada 30 sutka həbs ediliblər.

Bakıda keçmiş məhkumun evindən avtomat çıxdı

Bakının Bülbülə qəsəbəsində yaşayan şəxsin evindən silah götürülüb. Belə ki, Suraxanı RPİ 31-ci PB əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Bülbülə qəsəbəsində yaşayan, əvvəllər məhkum olunmuş Rəşad Hüseynovun evinə baxış zamanı oradan qundağı kəsilmiş və nömrəsi silinmiş "AKM" silahı və 18 ədəd avtomat patronu aşkar edilərək götürülüb. Virtualaz.org bildirir ki, xəbəri Daxili İşlər Nazirliyinin saytı yayıb.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

31 yaşlı Bakı sakini özünü bıçaqlayıb

Bakı sakini özünü bıçaqlayıb. Hüquq-mühafizə orqanlarından "Report"a verilən məlumata görə, hadisə paytaxtın Xətai rayonunda, Kaçalov küçəsi ev 14, mənzil 5 ünvanında baş verib.

Həmin ünvanda yaşayan 1985-ci il təvəllüdü Zakir Əliyev naməlum şəraitdə qarın nahiyəsindən özü-özünə bıçaqla xəsarət yetirib. Z.Əliyev xəstəxanaya yerləşdirilib, vəziyyəti ağırdır.

Hadisənin səbəbi bilinmir. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Killer Azərbaycana qaçmaq istəyərkən təyyarədə tutulub

Moskvada odlu silahla qətl törətməkdə şübhəli bilinən şəxs "Şeremeteyev" aeroportunda təyyarədə saxlanılıb. O, Azərbaycana uçuşağa hazırlanırmış.

APA-nın "İzvestiya" qəzetinə istinadən verdiyi məlumata görə, ehtimal edilən qatil cinayətdən sonra təyyarəyə bilət alıb.

Qeyd edək ki, bazar günü Moskvanın Mikluxo-Maklay küçəsində yerləşən "Belyayev" ticarət mərkəzi yaxınlığındakı dayanacaqda kişi cəsədi aşkarlanıb. Onun sinəsində güllə yarası olub.

"Qanun"dan oğurluq edənlər tutulub

"Qanun" Nəşriyyatından oğurluq edən şəxslər tutulublar. Onlar həm də paytaxtda oğurluq və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə təqsirləndiriliblər. Nəsimi Rayon Polis İdarəsindən APA-ya verilən məlumata görə, oğurluq və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə təqsirləndirilən dəstə zərərsizləşdirilib. Həyata keçirilən əməliyyat tədbirləri nəticəsində saxlanılan dəstə üzvləri - Abşeron rayon sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Feyruz Novruzov, Bakı şəhər sakini - əvvəllər məhkum olunmuş Natiq İsayev, İsmayıl Yusifov, Neftçala rayon sakini - Vüsal Əsgərov, Şahmar Abdulov və Zəngilan rayon sakini Vüqar Səlimovdur. Onlardan he-roin və tiryək aşkar edilərək götürülüb.

Vüqar Səlimov və Feyruz Novruzovun ətrafında aparılmış əməliyyat tədbirləri ilə onların sentyabrın 27-də Bakı şəhər sakini Şahbaz Rüstəmzadə (Xuduqoğlu) məxsus "Nəşriyyat evi"ndən 4200 manat pul oğurlamaları, habelə Vüqar Səlimovun sentyabrın 26-da "Qanun Nəşriyyatı" MMC-yə məxsus ofisdən də içərisində 13 min manat olan seyf oğurlaması müəyyən edilib.

Şahbaz Xuduqoğlu məsələ ilə bağlı musavat.com-a bildirib ki, həbs edilənlər iki il ardıcıl şəkildə nəşriyyatdan oğurluq ediblər: "Həm bu ilin, həm də 2015-ci ilin sentyabrında, eyni gündə nəşriyyatdan oğurluq edilmişdi. Hər iki oğurluğun onlar tərəfindən edildiyi bildirilir. Onlardan biri- Vüqar Səlimov nəşriyyatın çap şöbəsinə çalışıb. Üç il əvvəl işdən çıxıb". O, nəşriyyata dəyən ziyanın məhkəmə yolu ilə qaytarılacağına ümid etdiyini də bildirib.

□ RÖYA

İŞİD lideri Mosuldan qaçıb

İraq ordusu Mosuldan 25 kilometr cənubda yerləşən Hammam əl-Alil şəhərinin İŞİD terrorçularından azad edildiyi barədə məlumat yayıb.

AzərTAC xəbər verir ki, Dəclə çayı sahilində yerləşən Hammam əl-Alil şəhəri İŞİD terror qruplaşması tərəfindən 2014-ci ildə zəbt edilmişdi. İraq ordusunun bir qədər əvvəl verdiyi məlumatda şəhər tam azad edildikdən sonra federal polis qüvvələrinin Mosul beynəlxalq aeroportu istiqamətində hərəkətə başlayacağı bildirilib.

İraq ordusu İŞİD terror təşkilatının lideri Əbubəkr əl-Bağdadi-nin Mosuldan qaçdığı barədə məlumat yayıb.

APA-nın RİA "Novosti" agentliyinə istinadən verdiyi xəbərə görə, İraq ordusunun mətbuat xidməti kəşfiyyat mənbələrinin İŞİD liderinin aviazərbələrdən qorunmaq üçün 150 ailə ilə birlikdə Mosulu tərk etdiyini təsdiqlədiyini bəyan edib.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl Ə. əl-Bağdadi İŞİD terrorçularına müraciətində nəyin bahasına olursa-olsun, Mosulu müdafiə etməyə çağırırmışdı. Eyni zamanda Türkiyəni zədələmişdi.

Əsl adı İbrahim Avad İbrahim əl-Badri olan İŞİD lideri 2014-cü ilin iyunundan terrorçu təşkilata rəhbərlik edir.

Xatırladaq ki, Mosulun İŞİD yaraqlılarından azad edilməsi əməliyyatı oktyabrın 17-də başlayıb. Əməliyyat ABS-ın başçılıq etdiyi beynəlxalq koalisiyanın aviasiya dəstəyi ilə həyata keçirilib.

Erməni hüquq müdafiəçisi Bakıda mətbuat konfransı keçirəcək

"Avropada yaşayan erməni hüquq müdafiəçisi Vahe Avetyan ikinci gündür Bakıdadır"

Bu barədə azvision.az-a hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, Avetyan bir neçə gün Bakıda qalacaq: "Vahe Avetyan hüquq müdafiəçiləri ilə görüş keçirəcək. Görüşdə mən də iştirak edəcəyəm. Avetyan bu gün Bakıda mətbuat konfransı keçirəcək".

Qeyd edək ki, Sərkisyan rejiminin qatı tənqidçisi olan Avetyan daha əvvəl Bakıya səfərə gəlmiş, lakin aeroportdan geri qaytarılmışdı. O, Xocalı qurbanlarının abidəsinə gül qoymaq arzusunda olduğunu bildirmişdi.

Yeri gəlmişkən, Avetyan Xocalı soyqırımına görə Azərbaycandan üzr istəyib.

Sabah Bakıda klassik avtomobillərin paradı olacaq

Azərbaycan Avtomobil Federasiyası (AAF) noyabrın 9-da Dövlət Bayrağı Günü münasibətilə klassik avtomobillərin paradını təşkil edəcək.

Federasiyadan virtualaz.org-a verilən məlumata görə, bununla əlaqədar AAF klassik avtomobil sahiblərini parada iştirakçı kimi dəvət edir. 1980-ci ilədək istehsal olunan klassik avtomobillərin sahibləri 8 noyabr saat 19:00-dək Avtomobil Federasiyasında qeydiyyatdan keçə bilərlər.

İştirak etmək istəyən şəxslərdən qeydiyyat üçün Avtomobil Federasiyası ilə (012) 505 60 03 və ya (050) 295 01 00 telefon nömrələri, eləcə də info@faa.az elektron poçt ünvanı ilə əlaqə saxlamaları xahiş olunur.

Qeydiyyatdan keçən avtomobillər 9 noyabr saat 09:00-da Heydər Əliyev Mərkəzinin qarşısında olmalıdır.

Heydər Əliyev Mərkəzinin qarşısından start götürəcək avtomobillər Bakı şəhərində dövrə vuraraq yürüşü Dövlət Bayrağı Meydanına-dək davam etdirəcək.

Dövlət Bayrağı Meydanında, həmçinin yürüşdə iştirak edən klassik avtomobillərin sərgisi olacaq.

Azərbaycan Avtomobil Federasiyası və Dövlət Bayrağı Meydanı hər bir kəsi 9 noyabr tarixində saat 12:00-dan 16:00-dək klassik avtomobillərin sərgisinə dəvət edir. Sərgiyə giriş sərbəstdir.

Sabiq iqtisadi inkişaf naziri Fərhad Əliyevin "MTN işi" üzrə istintaqa çağırılacağı haqda ötən saylarımızda yazmışdıq. Redaksiyamıza daxil olan xəbərdə deyirdi ki, sabiq nazir qanunsuz hesab etdiyi həbsdən tutmuş rəhbəri olduğu nazirliyin faktiki sıradan çıxarılması, işçisi, istintaq zamanı müəmmal şəkildə dünyasını dəyişən Əlihüseyn Şaliyevin ölümü ilə bağlı şahid qismində ifadə vermək üçün dəvət olunacaq.

Fərhad Əliyev

siyasi sığınacaq almasına zərurət görülmür.

Bu məlumatlardan çıxış edərək belə ehtimal irəli sürmək mümkündür ki, Fərhad Əliyevin dindirilməsi üçün istintaqçılar Londona getməli, orada sabiq nazirin ifadəsini alıb protokollaşdırmalıdır.

F.Əliyev 2005-ci ildə həbs olunandan sonra ona yaxın olan və rəhbərlik etdiyi nazirliyin əsas departamentlərinin birinin rəhbəri Əlihüseyn Şaliyev də həbs olunub.

olunsa da, Əlihüseyn Şaliyev də daxil olmaqla, onun işçiləri olmanın işgəncələrə məruz qalmışdılar. 10 ay MTN təcridxanasında qeyri-insani rəftarla üz-üzə qalan Əlihüseyn Şaliyevin qasıq nahiyəsində yirtıq əmələ gəlmişdi. Ondan döyə-döyə çalışdığı İqtisadi İnkişaf Nazirliyində böyük yeyintilər haqda ifadə tələb edilə bilər. Yalan ifadələrin altına imza atmasını, Fərhad Əliyevin üzünə dayanmasını istəyiblər.

Hazırda mətbuatda "MTN işi" adı verilən cinayət işi üzrə Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsidə araşdırma aparılır. Bir çox cinayətlər kimi Ə.Şaliyevə qarşı törədilən cinayətin də araşdırılması zərurəti var. Zamanında və hazırda mətbuatda kifayət qədər müzakirə olunmuş bu ölüm işinin araşdırılması o dövrdə Fərhad Əliyevin həbsinin, onun nazirliyindəki yoxlamaların nə dərəcədə qanunauyğun olmasını da aydın-

Aldığımız son məlumata görə, sabiq nazirin Bakıya gəlişi mümkün deyil. İstintaq orqanı F.Əliyevi şahid qismində dindirmək istəsə, bunun üçün istintaqçılar sabiq nazirin yaşadığı Avropa ölkələrindən birinə ezam edilməlidirlər. Səbəb isə odur ki, 2013-cü ilin oktyabrında əfv edilən Fərhad Əliyev və qardaşı Rafiq Əliyev Almaniyadan sığınacaq alıblar. Bu görə də Əliyev qardaşları ən azı 5 il Azərbaycana qayıda bilməyəcəklər. Yəni F.Əliyev ölkəyə istəsə belə, 2019-cu ilə qədər qayıda bilməz. Qayıtsa, ona sığınacaq hüququ verən qərar qüvvədən düşə bilər. Onu da qeyd edək ki, Əliyev qardaşları sığınacağı Almaniyadan almalarına baxmayaraq, hazırda bu ölkədə yaşayırlar. Fərhad və Rafiq Əliyevlərin Almaniyada sığınacaq aldıqdan sonra İngiltərəyə köçüb orada məskunlaşdıqları bildirilir. Bəzi mənbələr isə onların hazırda İsveçrədə olduqlarını iddia edir.

"Yeni Müsavat" ötən ilin mayında bu haqda məlumat

Fərhad Əliyev Bakıya gəlib ifadə verməyəcək-səbəb

Əliyev qardaşları Almaniyadan sığınacaq aldıqlarına görə 5 il Azərbaycana qayıda bilməyəcəklər

yaydıqdan sonra sabiq nazirin yaxın adamları mətbuata açıqlama verərək F.Əliyevin Almaniyada müalicə olunduğunu təsdiqləmişdilər.

Belə xəbərlər də vardı ki, Fərhad Əliyev Almaniyada deyil, İngiltərəyə köçərək orada ailəsi ilə birlikdə yaşayır. Qeyd edək ki, sabiq nazirin oğlu Böyük Britaniyada təhsil alır. Fərhad Əliyevin həyat yoldaşı da uzun illərdir ki, Londonda oğlunun yanında yaşayır. Bu ölkənin qanunlarına görə, evi olan şəx-

Əlihüseyn Şaliyev

sin İngiltərədə yaşaması F.Əliyevə qarşı əsasən psixoloji sığınacaq, xüsusən də loji işgəncələrdən istifadə

Ə.Şaliyev F.Əliyevə qarşı saxta ittihamları təsdiqləyən ifadə verməyib və cərrahiyyə əməliyyatı üçün köçürüldüyü müalicə müəssisəsində meyi aşkarlanıb.

Ötən ilin oktyabrında MTN-də başladılan xüsusi əməliyyatdan sonra Eldar Mahmudovun qurumu şəxsi zindanına çevirməsi, hətta tabeliyində olan zabidlərə qarşı amansız rəftar etməsi üzə çıxdı. 2 MTN zabitinin Ə.Şaliyevlə təxminən eyni ssenari üzrə dünyadan köçdükləri haqda məlumatlar yayıldı.

laşdırıla bilər.

Eldar Mahmudovun Azərbaycan əleyhinə fəaliyyəti haqda deyilənlər də sözdən çox fakt şəklini ala bilər. Həm də günahsız bir insanın qanının yerdə qalmaması üçün də bu, vacib addımdır. Bu gün də aydın deyil ki, Əlihüseyn Şaliyev ciddi nəzarətin olduğu türmə xəstəxanasında ülgücü haradan tapıb, kimdən alıb? Türmə xəstəxanasında özünü öldürüb, yoxsa ona "kömək" ediblər sualı da açıqdır.

Əslində MTN-dəki məlum əməliyyatlardan sonra başlanan cinayət işi çərçivəsində araşdırılmalı olan cinayətlərdən biri də Ə.Şaliyevin ölüm işi idi...

□ E.HÜSEYNOV

General Hilal Əsədovun xanımı "Yeni Müsavat"a danışdı

Nüşabə Əsədova: "Mənim yoldaşım öz işinin başında, kabinetindədir"

Bu ilin oktyabr ayında ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyində (MTN) nazir Eldar Mahmudovun işdən uzaqlaşdırılması ilə başlamış antikorrupsiya əməliyyatının 1 ili tamam oldu. Bəlli olduğu kimi, ötən bir il ərzində "MTN işi" çərçivəsində bir neçə general da daxil olmaqla, qanunsuz əməllərə yol vermiş zabidlər həbs olunublar. Lakin E. Mahmudov nazir vəzifəsində çalışdığı zaman onun müavini və ən yaxın adamı olmuş general Hilal Əsədov həbs olunmayıb.

AzadlıqRradiosunun ötən ay yaydığı məlumata görə, Hilal Əsədov da istintaqa cəlb olunub. O, E. Mahmudov başda olmaqla, "MTN çetesi"nin "8-ci kilometr bazarı"ni zor və şantaj yolu ilə necə ələ keçirmələri işi üzrə dindirilib.

Yayılan məlumata görə, H. Əsədov ifadəsində bildirib ki, ümumiyyətlə, bu məsələ ilə əlaqədar onda olan məlumatları gündə bir neçə dəfə nazirə məruzə edib. Məlum olub ki, ələ keçirilən bazarda böyük pay sahibi E. Mahmudov olub. H.Əsədovun həyat yoldaşı, qayınatası da bu məsələ ilə əlaqədar prokurorluqda dindirilib.

Bütün bu və ya digər bu kimi məlumatlara aydınlıq gətirmək üçün Hilal Əsədovun xanımı Nüşabə Əsədovanın çalışdığı uşaq poliklinikasına yollandıq.

Öncə qeyd edək ki, mətbuatda yayılan məlumatlarda bildirilirdi ki, H. Əsədov ailəsi ilə birlikdə İngiltərəyə qaçmağı

planlaşdırır. Eyni zamanda o da bildirdirdi ki, "MTN işi" başladıqdan sonra onun xanımı Nüşabə Əsədova da çalışdığı poliklinikada baş həkim vəzifəsindən çıxarılıb.

Lakin biz başqa mənzərənin şahidi olduq...

N. Əsədovanın 2007-ci ildən baş həkim vəzifəsində çalışdığı Nərimanov rayon 14 saylı uşaq poliklinikasına daxil olduğumuzda, orada normal qaydada iş prosesinin getdiyini gördük. Qapıdan içəri girən kimi sağda bizi poliklinikanın qeydiyyat şöbəsinin əməkdaşları qarşıladılar. Onlara jurnalist olduğumuzu söyləmədən, Nüşabə xanımı soruşduq. Əməkdaşlar bizə bildirdilər ki, Nüşabə xanım öz otağındadır. Onların işarəsi ilə poliklinikanın koridorunda bir qədər irəlilədik. Üzərində "baş həkim" yazılan otağa daxil olduq. Ancaq N.Əsədovanı kabinetində görməyib, yənidən qeydiyyat şöbəsinin əməkdaşlarının yanına qayıt-

dıq. Onlar bildirdilər ki, Nüşabə xanım hər gün öz işinin başındadır. İndi də yəqin ki, xəstəyə baxmağa gedib: "Bizdə nahar olmur. Ona görə də Nüşabə xanımın harasa getməsi mümkün deyil. Yəqin ki, digər

otaqdadır. Otağında bir qədər gözləyib, gələr".
Deyildiyi kimi də etdik. Bir qədər gözlədikdən sonra, nəhayət ki, N. Əsədova gəldi. Bizimlə salamlayıb, nə üçün gəldiyimizi soruşdu. Bildirdik

ki, jurnalistik. Nüşabə xanım "ah" nidası çəkib, "gəlin içəri", söylədi. Görünür, həmkarlarımız Nüşabə Əsədovanı bizdən öncə çox narahat ediblərmiş. Çünki bunu açıq şəkildə hiss etdirirdi. Söhbətimizə keçmədən öncə qeyd edək ki, N. Əsədovanın kabineti çox sadə formadadır. Otaqda sadə stol və stullar, bir də onun oturması üçün sıradan kreslo var. Nüşabə xanımın işarəti ilə üz bəuz oturub, söhbətimizə başladığımızda N. Əsədova nazik və mədəni tərzdə bildirdi ki, Hilal Əsədovun işi ilə bağlı hər hansı bir mövqə, fikir bildirmək istəmir. Lakin bəzi məsələlərə də aydınlıq gətirdi:

"Nə danışmaq, nə də fikir bildirmək istəmirəm. Başa düşürəm ki, bunlar barədə soruşmaq, araşdırmaq, yazmaq sizin işinizdir. Ancaq hər hansı bir fikir bildirmək istə-

mirəm. İngiltərəyə gedəcəyimizi yazırlarsa, bu yalandır. Nə üçün biz harasa getməliyik ki? Mənim yoldaşım bu dəqiqə də öz işinin başında, kabinetindədir. Bizim İngiltərədə nə işimiz var? Mənə gəlincə isə mən də gördüyünüz kimi, öz işimin başında, kabinetimdəyəm. Ona görə də bəzi həqiqətə uyğun olmayan yazılara inanmaq lazım deyil".

Nüşabə xanım fotosunu çəkməyimizə də razılıq vermədi. Otaqdan çıxdığımızda bildirdi ki, hər zaman burada, işinin başındadır: "Bir həkim kimi hər zaman ehtiyacı olanları, siz də daxil olmaqla, bütün vətəndaşlarımızın övladını müayinə etmək lazım olsa, onu da edə bilərəm. Yəni sizə bir həkim kimi yardım edə bilərəm".

□ Əli RAİS
□ Fotolar müəllifindir

Mixail Saakaşvili

Saakaşvili Ukrayna prezidentini ittiham edib qubernatorluqdan istefa verdi

“Prezident Odessada iki korrupsioner klanı şəxsən dəstəkləyir”

Ukraynanın Odessa vilayətinin qubernatoru Mixail Saakaşvili istefa verdiyini açıqlayıb. “Report” TASS-a istinadən xəbər verir ki, o, bu barədə qərarını noyabrın 7-də bəyan edib.

“Mən istefa verərək, mübarizənin yeni mərhələsinə aparmağa başlayıram”, - deyərək, o istefa ilə bağlı açıqlamasında vurğulayıb.

“Ukrayna prezidenti Pyotr Poroşenko Odessadakı korrupsioner klanları şəxsən dəstəkləyir”. Axar.az xəbər verir ki, bunu da Mixail Saakaşvili keçirdiyi brifinqdə söyləyib. Onun sözlərinə görə, ölkə başçısı iki klanı dəstəkləyərək, Odessa vilayətini Ukraynanın düşmənlərinə verir: “Dövlət orqanlarına gələn yeni, gənc məmurlar tam müdafiəsiz qalıblar. Ona görə ki, Kiyev onların üzərinə Presmanovları, Qonçarenkoları göndərir. Prezident Odessada iki korrupsioner klanı şəxsən dəstəkləyir. Bunlardan birincisi quldur, 90-cı illərin cinayətkarı olan Odessa meri Gennadi Truxanov, digəri isə Odessa Vilayət Şurasının sədri Anatoli Urbanski” korrupsioner klanıdır. Bütün vilayəti onlara və onların separatçı müttəfiqləri olan “Bizim diyar” təşkilatına veriblər. Qoy onlar məndən canlarını qurtardıqlarını düşünməsinlər. Mən bacardığı qədər gedən, daha sonra isə lazım olan qədər irəliləyən əsgərim. Mübarizə davam edəcək”.

“Mən kloun kimi dünyanı özümə güldürərək çadırlarda oturdum. Bundan sonra Poroşenko və Yanukoviç arasında fərq yoxdur. Ukraynalıları kim soyur - Enakiyevski, yaxud Kononenko, fərq etməz”, - Saakaşvili çıxışında deyib.

Qeyd edək ki, Gürcüstanın keçmiş prezidenti M.Saakaşvili 2015-ci il mayın 30-da Odessa vilayətinə qubernator təyin edilib.

Pyotr Poroşenko

Gürcüstan hərbi çağırış sistemini bərpa edir

Gürcüstanda həqiqi hərbi xidmətə çağırış bərpa olunur. Novator.az-ın məlumatına görə, müdafiə naziri Levan İzoriya noyabrın 7-də belə açıqlama verib.

Əvvəlki müdafiə naziri Tinatin Xidaşeli 2015-ci ilin yayında həqiqi hərbi xidmətin ləğvi barədə əmr imzalayıb. O bildirdi ki, Silahlı Qüvvələrə məcburi şəkildə xidmət edən cavanlar lazım deyil.

Levan İzoriya həqiqi hərbi xidmətin yenilənmiş formada bərpa olunacağını deyib: “Çağırışçılar tam ibtidai hazırlıq keçəcəklər. Onların aylığı 50 lariyə (20 ABŞ dolları) qədər artırılacaq. Əsgərlərin qeyri-ış günündən istifadə imkanı da olacaq”.

Gürcüstanda həqiqi hərbi xidmətə 18-27 yaşlı ölkə vətəndaşları çağırılır.

YAP icra katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov “Yeni Müsavat”-a müsahibəsində bildirib ki, vitse-prezidentlərin təyinatı məsələsi prezidentin səlahiyyətində olan məsələdir və məsələ bu gün qüvvədədir, vitse-prezidentlər hər an təyin oluna bilər. Siyavuş Novruzovun hakimiyyət “mətbəxi”-nə bələd məlumatlı şəxs olduğu bəllidir.

Hər kəs referendumdan sonra növbədənkenar prezident seçkilərinin təyin edilməsinə deyərək yalnız Siyavuş Novruzov “Yeni Müsavat”-a müsahibəsində bəyan etmişdi ki, növbədənkenar prezident seçkiləri olmayacaq, seçkilər vaxtında keçiriləcək. Bir neçə həftə öncə ölkə prezidenti İlham Əliyev “Sputnik”-ə müsahibəsində növbədənkenar prezident seçkilərinə zərurət olmadığını, seçkinin vaxtında keçiriləcəyini açıqladı. Prezidentin açıqlaması S.Novruzovun daha dəqiq məlumatlı YAP deputatı olduğunu isbatladı.

Odur ki, indi Novruzovun “vitse-prezidentlər hər an təyin oluna bilər” açıqlaması da təsadüfi sayılmamalıdır. Deputat dəqiq məlumata malik olmasaydı, hər halda, bu cür konkret açıqlama verməzdi və ümumi fikir bildirməklə həmkarımızın müvafiq sualından yayına bilərdi.

Deməli, vitse-prezidentlərin təyinatı məsələsi artıq həll edilmiş məsələdir; yalnız bunun rəsmiləşdirilməsi qalıb.

Hüquqi baxımdan da məsələ bitkindir; sentyabrın 26-da keçirilmiş referendumda konstitusiyaya dəyişikliklər qəbul edilib. Oktyabrın 12-də qüvvəyə minmiş referendum aktına əsasən, ana qanunda prezident seçilmək, baş nazir təyin edilmək, hakim olmaq, deputat mandatı almaq, nazir postu tutmaq üçün yaş senzi aradan qaldırılıb, prezidentin səlahiyyət müddəti 5 ildən 7 ilə artıb, dövlət başçısına növbədənkenar prezident seçkisi elan etmək, parlamenti buraxmaq hüququ verilib.

Konstitusiyada daha bir əsas yenilik isə vitse-prezident postlarının təsisidir. Birinci vitse-prezidenti və vitse-prezidentləri Azərbaycan prezidenti vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edir, növbədənkenar prezident seçkisi zamanı dövlət başçısının səlahiyyətləri birinci vitse-prezidentə keçir.

Hüquqşünaslar bildirir ki, vitse-prezidentlik təsisatı ən uzağı 2017-ci il aprelin 12-nə qədər yaradılmalıdır. Belə ki, prezident İlham Əliyevin “2016-cı il 26 sentyabr tarixli referendum nəticəsində qə-

bul edilmiş “Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Referendum Aktının qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar müvafiq hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması barədə” sərəncamı tam icra edildikdən sonra bu təsisat yaradılacaq və vitse-prezidentlər təyin edilə-

əyən prosedur və idarəetmə problemləri yarada bilər. Bu məsələlər həllini tapandan sonra prezident istənilən vaxt birinci vitse-prezident və vitse-prezidentlər təyin oluna bilər. Qanunda konkret tələb qoyulmayıb ki, dəqiq filan vaxtda və ya filan vaxta qədər bu təyinatlar həyata keçirilməlidir.

İstiqal.az isə dünən mə-

zilər isə (Əli Əhmədov və Əli Həsənov) yeni kabinetdə yer alacaq.

Onu da qeyd edək ki, konstitusiyaya görə, artıq ölkədə hakimiyyət ierarxiyasında ikinci rəsmi şəxs baş nazir yox, birinci vitse-prezidentdir. Bu baxımdan, birinci vitse-prezident postuna kimin təyin ediləcəyi hər kəsin diqqət mərkəzindədir.

Birinci vitse-prezident

postuna sürpriz isim

gətirilə bilər

Nazirlər Kabineti yenidən təşkil ediləcək; ölkənin ikinci şəxsi vəzifəsinə iddialılardan kim daha şanslıdır?

cək. Sərəncam 12 oktyabr 2016-cı ildə verilib və icra müddəti 6 aydır. Sərəncamda Nazirlər Kabinetinə altı ay vaxt verilir ki, hüquqi-aktların konstitusiyaya dəyişikliyinə uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və dəyişikliklərdən irəli gələn müvafiq hüquqi aktların layihələrini hazırlayıb prezidentə təqdim etsin. Bu müddətin bitməsi üçün 2017-ci il 12 aprel son tarixdir.

Müəyyən əsasnamələrin hazırlanması, vitse-prezident vəzifələrində olan şəxslərin müəyyən statuslarının dəqiqləşdirilməsi, səndələşdirilməsi vaxt aparan işlərdir. Çox güman ki, bu məsələlərin həllindən sonra vitse-prezidentlərin təyinatı gerçəkləşəcək. Çünki dəqiq səlahiyyətlər bölgüsü aparılmalıdır ki, məsələn, bilinsin ki, baş nazirin səlahiyyətləri nədir, vitse-prezidentlərin səlahiyyətləri nədir. Səlahiyyət bölgüsü aparılmasa, mü-

lumat yayıb ki, vitse-prezident təyinatlarından sonra Nazirlər Kabineti yenidən təşkil ediləcək. Baş nazirin müavini postları ləğv ediləcək, onların funksiyaları vitse-prezidentlərə ötürüləcək. Yalnız baş nazir və onun köməkçiləri ştatları saxlanılacaq. Nazirlər Kabinetindən fərqli olaraq vitse-prezidentlik təsisatı işlək institut olacaq və cari idarəetmə ilə məşğul olacaq. Bundan başqa, bir neçə nazirlik və dövlət komitəsinin yenidən təşkili və birləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Bu məsələlər iqtisadi islahatlarla bağlı yol xəritəsində əksini tapıb.

Hazırda baş nazirin biri birinci müavin (Yaqub Eyyubov) olmaqla, 6 müavini (Elçin Əfəndiyev, Əli Həsənov, Abid Şərifov, Əli Əhmədov və İsmət Abasov) var. Mənbə qeyd edib ki, hazırkı baş nazir müavirlərinin çoxu pensiyaya göndəriləcək, bə-

Vitse-prezidentlərin isə sayının iki olacağı deyilir.

Referendum təyin edildikdən sonra vitse-prezident vəzifələrinə, əsasən də birinci vitse-prezident postuna kimin təyin ediləcəyi barədə mediada müxtəlif informasiyalar, versiya və ehtimallar irəli sürülüb. İndiyə qədər daha çox Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vasif Talibovun, baş nazir Artur Rasi-Zadənin, baş nazirin birinci müavini Yaqub Eyyubovun, baş nazirin müavini Əli Əhmədovun, fəvqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərovun, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümovun adı birinci vitse-prezident postuna təyin edilə biləcək şəxs olaraq hallanıb. Nə bu şəxslər, nə də hansısa hakimiyyət rəsmisi tərəfindən məsələyə reaksiya verilib.

Maraqlıdır ki, qeyd olunan siyahıda daha şanslı namizəd kimi Artur Rasi-Zadənin adı mediada hallanıb.

Ölkə başçısının Artur Rasi-Zadəyə üstünlük verməsinə gəlincə, mediada dəfələrlə qeyd olunub ki, baş nazir hakimiyyətdəki digər fiqurlardan daha etibarlıdır, sınaqdan dəfələrlə çıxmış iddiasız, adı korrupsiya qalmaqallarında hallanmayan şəxsdir. Prezident İlham Əliyev ölkənin ikinci şəxsinin iddialı, adı qalmaqallarda, korrupsiyada hallanan fiqur olmasının istəməz. Hazırkı baş nazir isə üzərində bu parametrləri cəmləşdirməyən fiqur imicini illərdir yarada bilib.

Amma biz zaman-zaman İlham Əliyevin sürpriz təyinatlarının da şahidi olmuşuq. Mümkündür ki, adı heç vaxt birinci vitse-prezidentliyə iddialılar sırasında çəkilməyən bir şəxs bu posta təyin olunsun...

Elşad Abdullayev həbsdəki generala "suç keçisi" dedi, Hilal Əsədovu hədəfə aldı

"Hilal Əsədovun rəhbərliyi ilə bir çox iş adamları oğurlanaraq qanunsuz gizli həbsxanalarda saxlanılıb"

Elşad Abdullayev

ABU-nun sabiq rektoru, hazırda Fransada mühacir həyatı yaşayan Elşad Abdullayev Akif Çovdarovun oğlu Ruslan Çovdarovun müsahibəsindən narazı qalıb.

"Yeni Müsavat"a yolladığı müraciətində E.Abdullayev öncə A.Çovdarov barədə dəfələrlə prezidentə müraciət etdiyini xatırladı: "Mən Akif Çovdarovun qılıncının dalı-qabağı kəsəndə, prezident fərmanına qədər onun qanlı bəndə başçısı olması haqqında prezidentə

çoxsaylı şikayətlər yazmışam. Əgər mənim şikayətimə vaxtında baxılsa idi, bu qədər günahsız adamlar məhkəmə məsuliyyətinə cəlb olunmazdı. Akif Çovdarov indi yox, Mahir kimiləri oğurlayıb bizdən quldurcasına külli miqdarda pul tələb edəndə fikirləşməli idi. Mən onunla ünsiyyətimə görə hesab edirəm ki, Akif Çovdarov qanlı bəndə başçısıdır - bu, Azərbaycan xalqında formalaşmış bir ictimai rəydi, bunu dəyişmək olmaz".

E.Abdullayev bildirdi ki, "MTN işi" cinayətində əsas cinayətkar nazir müavini Hilal Əsədov olsa da, "qurbanlıq keçisi" Akif Çovdarov olub. Sabiq ABU rektoru yazır ki, eyni ssenari "Qarabulaq işi"ndə də tətbiq olundu: "Onda da Hilal Əsədov kənarında qaldı, Hacı Məmmədov qurbanlıq keçisi kimi ömürlük həbs cəzasına məhkum olundu. Halbuki Hacı Məmmədov tələb edirdi ki, mənimlə yanaşı Hilal Əsədov da müttəhimlər kürsüsündə oturmaqdadır. Hilal Əsədov ona görə həbs olunmur ki, cinayətin əsas rəhbəri hələlik prokurorluğun istintaqını, məhkəmələri yönəldə bilir. O dövrdə Nəsimi rayonu, 21-ci polis bölməsinin rəisi Əli Quliyev həbs etdilər. Əli Quliyev Hacı Məmmədovun işində olmayan, başqa bir adam oğurluğuna - "Qusar işi"ne görə 10 il iş aldı. Amma Nəsimi Rayon Polis İdarəsinin keçmiş rəisinin də bu işlərdə əli var".

Sabiq ABU rektoru eyni zamanda yazıb ki, M.Abdullayevin oğurlanması cinayətində "KQB" generalı Hilal Əsədovun, Akif Çovdarovun, Rəsul Rəsulovun, Teymur Quliyevin və müğənni Mətanət İsgəndərlinin izinə düşəndən sonra dövlət terroru ilə üz-üzə qalıb: "Adam oğurluğu cinayətində Hilal Əsədovun əməkdaşlarının - Akif Çovdarovun, Rəsul Rəsulov, Teymur Quliyev, Mövlam Şixəliyev, Fikrət Əliyevin izinə düşəndən sonra həyatımın təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə Fransaya mühacirət etdim. Nəsimi rayonu, 21-ci polis bölməsinin rəisi Əli Quliyev mənim vəzifəyə təyin edilənə qədər MTN işi cinayətlərinin əsas fəhriantlarından biri olan general Hilal Əsədovun bilavasitə rəisi olduğu Bakı Şəhər Mütəşəkkil Cinayətkarlığa Qarşı Mübarizə Şöbəsinin aktiv əməkdaşı olub. Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin müavini Hilal Əsədovun təqdimatı ilə Əli Quliyev Nəsimi rayonu, 21-ci polis bölməsinin rəisi təyin edildi. Hilal Əsədovun rəhbərlik etdiyi Bakı ŞBPİ-in Banditizm Şöbəsinin həmin dövrdə əməkdaşları Əli Quliyev, Fuad Abdullayev, Mirzə Həsənov olublar. Hilal Əsədovun rəhbərliyi ilə bir çox iş adamları oğurlanaraq qanunsuz gizli həbsxanalarda saxlanılıb, külli miqdarda pul alıb azad ediblər. Pul verməyənləri isə qətlə yetiriblər".

E.Abdullayev xatırladı ki, məhkəmə Hilal Əsədovun işçisi Əli Quliyev 22 adam oğurluğunda və qətlində mühakimə etmişdi. Onun yazdığına görə, Ə.Quliyev Bakı şəhərində şəxsi mənzil olmasına baxmayaraq adam oğurlayıb, onları gizlin saxlamaq məqsədilə şəhərin başqa yerində kirayə gizlin həbsxana - mənzil saxlayıb: "Hamı bildirdi ki, bu dəstə zəngin iş adamlarını oğurlayıb pul almaqla məşğul idi. Hilal Əsədovun BŞPİ-nin Banditizm Bölməsi 1995-ci ildə OMON hadisələrindən sonra yaradılmışdı, başqa şöbələrə nisbətən sirr çıxmasını deyərək əməkdaşları az idi. Biz MTN generalı Hilal Əsədovun Azərbaycanda adam oğurluğu ilə məşğul olan mütəşəkkil cinayətkar şəbəkəni Mahir Abdullayevin oğurlanması cinayətində ifşa etdik. Lakin bir hüquq professoru olaraq həyatım, özümün və ailəmin, qohum-əqrəbəmin həyatı təhlükə altında qaldığı üçün Fransaya sığınmağa məcbur oldum. Akif Çovdarovun etdiyi bütün cinayətlərin təşkilatçısı Hilal Əsədov, Rəsul Rəsulov, Teymur Quliyev, Mövlam Şixəliyev və Fikrət Əliyevdir".

□ Müsavat.com

ittiham və qarayaxma kimi qiyəmətləndirmək olar. Axı məhkəmə yekunlaşmamış və məhkəmənin hökmü çıxmamış kiməsə böhtan atmaq özü bir cinayətdir. MTN işində 21 nəfər həbs edilib, görəsən, niyə ictimaiyyətin gözündə məhz Çovdarov şişirdildi?! Bu, sifariş deyil, bəs nədir? Baxın görün, bu cinayət işində adı keçən "zərərcəkmişlər" kimlərdir? Dələduzlar, barələrində cinayət işi olanlar, həbsdə olanlar, narkotik vasitə istifadəçiləri və satanlar və sair adamlar zərərcək kimi tanınır. Yaranmış vəziyyətdən istifadə edənlər var.

bazar Cingiz Əsədov adlı şəxsəndən halallıqla, dəyəri tam şəkildə ödənilməklə alqı-satqı edilib. Bu işdə adı keçən dirnaqarası "zərərcəkmişlər", Səfərov qardaşları isə hamıya bəllidir ki, reketçiliklə məşğul olaraq, keçmiş sahibi Cingiz Əsədovdan bazarı zor gücləri, hədə-qorxu, qardaşını oğurlayıb və bundan sonra bazarı ələ keçiriblər. Hətta sonralar bazar Cingiz Əsədova geri qaytarıldıqda Səfərov qardaşlarını da halallıq üçün 300 min ABŞ dolları verilib və banka olan kreditləri tam şəkildə ödənilib.

kil edib. Akif Çovdarovu tanıyanlar bilir ki, necə üreyə sahib olub, qapısına kömək məqsədi ilə gələni heç vaxt geri qaytarmayıb. Vəzifə çərçivəsi daxilində Gürcüstan rəhbərliyinə xəhiş etmiş, Marneuli rayonunun kəndlərinə asfalt yol çəkdiymiş, məktəblər təmir etdirmiş, hər bir evə qaz çəkdiymiş və fasiləsiz verilməsinə nail olmuşdur. Atam gözəl ailə başçısıdır, ailə sevəndir, bunu tanıyan hər bir şəxs təsdiq edə bilər.

- *Bildiğimiz qədər ailənin əmlaklarına həbs qoyulub, həmçinin ölkədən çıxışınıza qadağa var.*

Akif Çovdarovun düşməni kim(lər)dir- həbsdəki generalın oğlunun şifrəli müsahibəsi

MTN-in sabiq idarə rəisinin oğlu: "Atamdan "qanqster" obrazının yaradılması onu göstərdi ki, bu işdə marağı olan bəzi qüvvələr var"

Hazırda məhkəməsi davam edən ləğv olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin sabiq rəisi, general-mayor Akif Çovdarovun personasına diqqət böyükdür. Gununesi.info Akif Çovdarovun oğlu Ruslan Çovdarovdan müsahibə alıb. Sualları yazılı göndərilən müsahibədə R.Çovdarov bir sıra maraqlı məqamlara toxunub. Onun xüsusilə atasına qarşı hakimiyyətdə müəyyən qrupun ədavətinin olmasını dəfələrlə vurğulaması diqqət çəkir. Yazını bəzi itxisarlarla dərc edirik.

Öncə R.Çovdarov Eldar Mahmudovun işdən çıxarılmasından sonra atasının həbsi ilə bağlı suala cavabına diqqət edək: "Eldar Mahmudov vəzifəsindən azad edildikdən sonra Akif Çovdarovun bir ay öz işində qalması da onu göstərdi ki, yuxarı dairələrin ona qarşı heç bir qərəzi yoxdur. Lakin bir ay müddətində atama qarşı başlanan "qara piar" kampaniyası, ictimaiyyətdə və yuxarı dairələr qarşısında "qanqster" obrazının yaradılması onu göstərdi ki, bu işdə marağı olan bəzi qüvvələr var. Atam 40 il dövlətə xidmət edib, Daxili İşlər Nazirliyində məsul vəzifələrdə çalışıb, polkovnik rütbəsinə yüksəlib. 1990-cı illərdə Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı olub, müharibə veteranıdır. 2005-ci ildən Milli Təhlükəsizlik Nazirliyində işə başlayıb. Cənab prezidentimiz tərəfindən dövlət qarşısında göstərdiyi xidmətlərə görə dəfələrlə medal və ordenlərlə təltif edilib. Azərbaycan dövlətinə, cənab prezident İlham Əliyevə və öz naziri Eldar Mahmudova şərəflə qulluq edib, ona göstərilən etimadı doğruldub, sadıq olub və olacaq. Mənim buna heç şübhəm yoxdur və bununla qürur duyuram".

- *Atanızın "işgəncələr kralı" olmasından xəbərdar olub-sunuzmu? Onun iş adamlarını, məmurları qanunsuz həbs edib pullarını, əmlaklarını ələ keçirməsindən xəbəriniz olubmu?*

- Cəmiyyət yox, müəyyən bir qrup şəxs və media həmin "cinayətlərdən" danışır. Mediada hallanan "İşgəncələr kralı", "Qanlı General", "Qanqster General" kimi ifadələri əsassız

Biz də məşhur el məsələsinin - "yıxılana balta çalınır" durumunun şahidiyik. Cinayət işində adı zərərcəkmiş kimi tanınan, Biləcəri bələdiyyəsinin keçmiş sədri İlham Xəlilov atamla yaxın dostu Adil Yaqubov vasitəsilə tanış olub və o vaxtdan dostluq münasibətləri var, dəfələrlə bizim evdə olan məclislərdə iştirak edib. Lakin atam həbs olunduqdan 4-5 ay sonra İlham Adili Yaqubovun evinə gəlib ona yalvararaq deyib ki, onun küllü miqdarda borcu var, qaytarmasa onu öldürəcəklər. Adil Yaqubova deyib ki, onunla birlikdə Akif Çovdarovun üzünə dursun, ondan şərx yolu ilə pul alıb borclarını qaytarsın, onsuz da bu adamın başına iş gəlib və axırı nə olacağı bilinmir. Adil Yaqubov bu təklifi rədd edib, olmayan məsələni yalandan deyər bilməyəcəyini bildirərək, evindən qovub. Bundan sonra İlham Xəlilov prokurorluğa ərizə ilə müraciət edib və araşdırılmadım zərərcəkmiş kimi tanınıb. İlham Xəlilov ifadəsində Binəqədi bələdiyyəsinin sədri Elman adlı şəxsi də qeyd edərək bildirmişdi ki, guya Akif Çovdarov ondan da 100 min manat alıb. Lakin Elman adlı şəxs istintaqda ifadə verərkən, nə Akif Çovdarovun şəxsən tanış olduğunu, nə ona hər hansı pul verdiyini deyib, nə də pulu ondan İlham Xəlilovun MTN adından istifadə edərək tələb etdiyini göstərib. Bu şəxsin nə qədər dələduz olduğunu biz indi öyrəndik. Hətta bu şəxs barəsində cinayət işi olub. İndi bu şəxsəndən soruşan yoxdur ki, bələdiyyə sədri ola-ola Los-Anjelesdə, Parisdə və İstanbulda olan mülkləri hansı vəsait hesabına alıb?

Saytların qələmə verdiyi "vosmoy bazarı" məsələsinə toxunmaq. "Vosmoy bazarı" deyilən yerdə 5 ayı-ayrı kiçik bazar var. Hər biri də başqa-başqa adamlara məxsusdur. Bu bazara bizim heç bir aidiyyətimiz olmayıb, bu bazarı 50 %-i kürəkənimiz, 1990-cı ildən Rusiya Federasiyasında yaşayan iş adamı Rövşən Qasimova məxsusdur. Mən bu işlərdən xəbərsiz olmuşam, lakin sonradan mənə bəlli olub ki,

Ruslan Çovdarov

"Mənim atam Elmar Hüseynovu niyə öldürməli idi?"

- *Atanın həbsdən sonra ailənizə məxsus villalar, daşınmaz əmlaklar ortaya çıxdı. Bunları general maası ilə əldə etmək mümkündürmü?*

- Villalar dedikdə, bizim ailənin bir evi, bir bağ evi və bir də dövlət tərəfindən atama verilən mənzilimiz var. Atamı tanıyanlar bilər ki, o, 1996-cı ildən 2004-cü ilə qədər Rusiyada taxta - şalban istehsalı və satışı ilə məşğul olan ən böyük iş adamlarından biri olub. Qalanları qohum-əqrəbə, əmi-dayıya məxsus evlərin, mülklərin atamın adına çıxılması nə dərəcədə düzgündür? Sizin məntiqinizlə nəsilə, ailəyə bir vəzifəli şəxs varsa, deməli, hamı kirayədə qalmalı, heç bir sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmamalı və hamı generalın əmək haqqı ilə dolanmalıdır?

- *Atanın adı mərhum jurnalist Elmar Hüseynovun qatili, jurnalist Aqil Xəlilin döyülməsində və sonradan bıçaqlanmasında da çəkilib...*

- Mənim atam Elmar Hüseynovu niyə öldürməli idi? Bu iddialar cəfəngiyyətdir. Aqil Xəlil olayında mən xaricdə təhsil alırdım. Zeytunluqda nəşr olunan heç bir ittihamla razılışmıram. Etdiyi hərəkətlər və həbs etdiyi insanlarla bağlı tədbirlər qanun çərçivəsində həyata keçirilib.

- Nəinki bizim ailə və nəslin nümayəndələri, hətta 10-cu dərəcəli qohumlarımız istər dövlət, istərsə də özəl sektordakı işlərdən kənarlaşdırılıblar. Mən əminəm ki, cənab prezidentdən xəbərsiz, atamla düşmənçilik edən müəyyən qüvvələr bu repressiv hərəkətləri həyata keçiriblər. Özümüzün, digər doğmalarımızın əmlaklarına həbs qoyulub. Ailəmizin ölkədən çıxışına məhdudiyyət qoyulub. Bizim qohumlarımızın əksəriyyəti Gürcüstanda yaşayırlar və xeyir-şər işlərində iştirak etmək bizim borcumuzdur. Bu yaxınlarda bir qohumumuz dünyasını dəyişdi və biz indiki vəziyyətə görə orada iştirak edə bilmədik. Akif Çovdarov ittiham edilir ki, camaata mənəvi ziyan vurub. İndi siz deyirsiniz, bizə vurulan mənəvi ziyan deyilmi? Atam Akif Çovdarovun 40 illik əmək fəaliyyətinin sonunda pensiya belə ala bilməməsi mənəvi ziyan deyilmi? Bildiyiniz kimi, atam 10 gündən çoxdur ki aclıq aksiyasıdadır. Buna heç bir reaksiya verilməməsi hüquqların pozulması deyilmi? Atam ifadələrində də qeyd edib ki, onun üzünə qoyduqları heç bir ittihamla razılışmıram. Etdiyi hərəkətlər və həbs etdiyi insanlarla bağlı tədbirlər qanun çərçivəsində həyata keçirilib.

Bu gün Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin

həbsdə olan keçmiş aparat rəhbəri Vidadi Zeynalovun və digərlərinin məhkəməsi başlayacaq. Məhkəməyə göndərilən 517 cildlik cinayət işində 205 şahid qeydə alınıb. Cinayət işi üzrə 11 təqsirləndirilən şəxs, 1 zərərçəkmiş şəxsin nümayəndəsi, 1 nəfər isə mülki iddiaçının nümayəndəsi var. Zərərçəkmiş kimi Maliyyə Nazirliyi də tanınıb. Məhkəmə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Əfqan Hacıyevin sədrliyi ilə keçiriləcək.

Məhkəmə ərəfəsində məlum olub ki, "rabitə çetesi"nin əmlaklarına həbs qoyulub. "Report"un məlumatına görə, bu sırada nazirliyin sabiq aparat rəhbəri Vidadi Zeynalov, "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin keçmiş rəhbəri Beytulla Hüseynov, "Optik Qurğular" İdarəsinin sabiq rəisi Namazəli Məmmədov, "Rabitə Mülki Tikinti" MMC-lərinin keçmiş direktoru Emin Məmmədov və "AzınTelekom" MMC-nin sabiq baş direktoru Cəlil Cəfərovun adı var.

Məhkəmə onların milyonlarla manat dəyəri olan əmlak və mülklərinə həbs qoyub. Belə ki, məhkəmə B.Hüseynovun 50-yə yaxın əmlakı, "əmlak kralı" V.Zeynalovun isə 60-dan çox mülkü, Bakı şəhəri, Xocalı prospektində yerləşən 1,5 milyon manat dəyəri olan mənzili, Nərimanov rayonu ərazisində yerləşən 10 milyon manatdan artıq qiyməti olan evi və paytaxtın müxtəlif ərazilərində olan 8 mənzili barəsində həbs qərarı çıxarıb.

Bundan başqa, V.Zeynalovun heyat yoldaşı, oğlu, qızı və onun bacısının adına Qəbələ,

"Əmlak kralı" Vidadi Zeynalovun imperiyası - həbs qoyulanlar onların yalnız bir qismidir

"Rabitə çetesi"nin məhkəməsi başlayan üzvlərinin əmlaklarına həbs qoyulub; sabiq aparat rəhbərinin isə Türkiyə daxil olmaqla, bəzi Avropa ölkələrində də əmlakları olduğu deyilir

Yevlax, İsmayılı, Lənkeran, Sabirabad və Şamaxı rayonlarında hektarlarla torpaq sahələri, Bakı və digər rayonlarda 10-dan çox obyektlər mövcuddur. Məhkəmə həmin torpaq sahələri, obyektləri və Şamaxı rayonu ərazisində yerləşən 2 milyon manat dəyəri olan hotelinə həbs qoyub.

10 il ərzində yüksək post tutan V.Zeynalov əslində sabiq nazir Əli Abbasovun deyil, keç-

miş təhsil naziri Misir Mərdanovun kadridir. Belə ki, Əli Abbasov İqtisad Universitetinin rektoru olanda prorektor vəzifəsində Vidadi Zeynalovu məhz o zaman təhsil naziri işləyən M.Mərdanov təyin edib. Məlumatlara görə, bu təyinat qədər V.Zeynalov işsiz olub. V.Zeynalovun işsizliyi isə onun sabiq aparat rəhbəri olub və 10 il ərzində görüldüyü kimi, özünə böyük bir imperi-

ya qurub. İddia olunur ki, indi həbs qoyulan əmlaklar bunların yalnız bir qismidir.

Vidadi Zeynalovun milyonlarla manat vəsaitini xaricə saxladığına dair də iddialar var. Məlumatlara görə, keçmiş aparat rəhbəri rabitə sahəsində yığıdığı pulların bir qismini xaricdəki bank hesablarına yatırıb. Bir qisminə isə Türkiyə də daxil olmaqla, bəzi Avropa ölkələrində əmlak alıb.

Vidadi Zeynalovun və hazırda məhkəməsini gözləyən digər vəzifəliyərin dövlətə vurduqları zərəri ödəməkdən imtina etdikləri barədə məlumatlar var. Qeyd edək ki, Vidadi Zeynalov 2015-ci ilin noyabrında saxlanılıb. O, Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-ci (mənimsəmə və ya israf etmə, külli miqdarda törədildikdə) və 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) bu Məcəllənin 308.1-ci maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş əməllər ağır nəticələrə səbəb olduqda və ya seçkinin (referendumun)

nəticələrinə təsir məqsədilə törədildikdə) və 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə ittiham edilir.

Bundan başqa, Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi tərəfindən RYTN sistemində həyata keçirilmiş yoxlamalar nəticəsində "Aztelekom" MMC-nin sabiq baş direktoru Məhəmməd Məmmədov, "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin sabiq rəhbəri Beytulla Hüseynov, "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin baş mühasibi Anar Mustafayev, "AzınTelekom" MMC-nin sabiq baş direktoru Cəlil Cəfərov, "Azərpoçt" MMC-nin sabiq baş direktoru Qəmbər Bəybalayev, "Optik Rabitə, Tikinti və Quraşdırma" MMC-nin baş mühasibi Səhrab Hüseynov, həmçinin Emin Məmmədov, "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin (BTRİB) Nizami telefon qovşağının sabiq rəisi Fətullah Seyidov və həmin birliyin baş müha-

sibi Rəşad Məmmədov, "Bakı Rabitə Təmir Tikinti" və "Təmir Təchizat Servis" MMC-lərinin direktoru Bayram Vəliyev, "Optik Qurğular" İdarəsinin rəisi N.Məmmədov və "Aztelekom" MMC-nin baş mühasibi Oktay Rüstəmov da saxlanılıb. Daha sonra məhkəmə onlar barəsində həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi barədə qərar verib.

RYTN-in mənimsəmədə və vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməkdə təqsirləndirilən 11 keçmiş əməkdaşı ümumilikdə 40 milyon manat pulu mənimsəməkdə ittiham olunurlar. İttiham aktına əsasən, A.Mustafayev 567 min, E.Məmmədov 7 milyon 700 min, O.Rüstəmov 250 min, S.Hüseynov 600 min, Q.Bəybalayev 2 milyon, C.Cəfərov 1,5 milyon, B.Vəliyev 204 min, V.Zeynalov 8 milyon, B.Hüseynov 10 milyon və N.Məmmədov isə 4 milyon manat mənimsəməkdə təqsirli bilinir.

□ "YM"

Siyavuş Novruzovun "dana oğrusu" açıqlamasına reaksiyalar gəldi

YAP -ın icra katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov SƏS TV-yə müsahibəsində Azərbaycandakı siyasi məhbuslarla bağlı səs-küy yaradan fikirlər səsləndirib. Deputat son günlərdə siyasi məhbus siyahıları hazırlayanlar arasında baş verən qalmaqala münasibət bildirərək, müxalifətin hazırladığı siyahılarla bağlı kifayət qədər sört danışmış.

YAP funksionerinin etiraz doğuran fikirləri bunlardır: "Müxalifət toyuq, dana oğrusunu "siyasi məhbus" kimi təqdim edirdi. Təbii ki, bu da heç bir nəticə verə bilməzdi. Bütün bunları gören erməni lobbisi də istəyirdi ki, Azərbaycanın dünyada artan nüfuzuna xələl gətirsin. Yəni 5-10 manata bu cür siyahılar hazırlanırdı və ayrı-ayrı strukturlara göndərilirdi".

Deputatın bu fikirləri əks düşərgədə ciddi narazılıq yaradıb.

İnsan Haqları üzrə Birgə İşçi Qrupunun üzvü Səidə Qocamanlı siyasi məhbus siyahıları ətrafında daim qalmaqal yaşandığını söylədi: "Siyahılara daxil edilən şəxslərlə bağlı hüquq müdafiəçiləri arasında mübahisələr hər zaman olub. Təəssüflər olsun ki, hələ öz bildiyi kimi siyahıları tərtib edir. Ona görə də bu gün həmin proses

davam edir. İndi qalmaqal yarıdan iki əsas siyahı mövcuddur. Bu söhbət hələ çox uzanacaq. Deputatın belə fikirlər səsləndirməsinə gəlincə, hesab edirəm ki, hər insanın öz səviyyəsinə uyğun deyimlərdir. Siyavuş Novruzov daim xoşagəlməz fikirləri ilə orijinal olmağa çalışıb. Bu da onun ortaya atdığı növbəti fikirlərdir. Bunun üstündə çox durub, gündəmdə saxlamağın tərəfdarı deyiləm. Sadəcə, ürək ağrıdan odur ki, bu siyahıların ətrafında xoşa gəlməyən söhbətlər gedir. Bu da cəmiyyət, siyasi məhbuslar və onların ailələri arasında narazılıqlar yaradır. 2000-ci ilin əvvəllərində tərtib edilən 716 nəfərlik siyahıda da bu cür qalmaqal yaranmışdı. O zaman buradakı səfirliklər xahiş etdilər ki, vahid bir siyahı olsun. Hüquq müdafiəçiləri, o cümlə-

Səidə Qocamanlı: "Siyavuş Novruzovun fikirlərinə baş qoşmaq istəmirəm"

dən Leyla Yunusun özü buna razı olmadı. Məhz bu səbəblərdən uzun müddət Avropa Şurasında başımız ağrıdı. Onlar da başa düşürdülər ki, bu nədir, çünki iki siyahı ortada var idi. Bu gün iki siyahının ortaya çıxması həmin hadisənin təkrar-

Fərəc Quliyev: "Həminin adını siyahılara doldurmaq doğru deyil"

ndır. Düşünürəm ki, burada beynəlxalq ekspertlərin müdaxiləsi çox vacibdir. 2001-ci ildə Avropa Şurasına daxil olandan siyasi məhbuslarla bağlı kriteriyalar üzərində işləyirik. Bu kriteriyaların olmasına baxmayaraq, bu şəxslərin sözləri bir-bi-

rinin boğazından keçmir. Zərər ən çox məhbus ailələrinə dəyir. Belə məsələlərdə çox ehtiyatlı olmaq lazımdır. Bu iki siyahı ortaya çıxandan bir müddət belə indiyə qədər verməmişdim. Çünki bilirdim ki, o siyahılar məhbus ailələrinə ciddi zərərdir. Siyavuş Novruzovun ortaya atdığı fikirlərə baş qoşmaq istəmirəm. Bu da növbəti şoudur. Bəlkə də bunu deyib ki, bir az da gündəmdə qalsın, mətbuatda adı hallansın".

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fərəc Quliyev bunları dedi: "Ölkəmizin daxili birliyə böyük ehtiyacı var. Həmin məhbusları azad edib, bu məsələni hazırda sıfırlamağa dəyər. Kimsə peşəsinə görə hər şey edə bilməz. İnsanlar konkret məsuliyyətə cəlb olunublarsa, onların adı siyasi məhbus ola bilməz. Etiraf edək ki, bəzi QHT-lər, xüsusilə xaricə bağlı olan QHT-lər imitasiya ilə məşğuldurlar. Bəzən onlar həbsdə olanlara zərər edib, onların adlarını alver predimetinə çevirirlər. Həminin adını siyahılara

doldurmaq doğru deyil. Müəyyən qurumlar vətəne xəyanət etməyənlərin azadlığını tələb edə bilərlər. Siyahılardakı fərq onu göstərir ki, burada məsələ tamamilə fərqlidir. Bir siyahıda birinin adının olub, digər siyahıda olmaması onu göstərir ki, burada konkret kriteriyalara əməl olunmur. Qrant müqabilində birinə dəstək verən kəslər onların azadlığa çıxmalarının marağında belə deyillər. Elə insanlar var ki, uzun müddət həbsdədirlər və cəmiyyət üçün faydalı ola bilərlər. Amma həmin QHT-lər o şəxslərin azadlığa çıxmalarına ciddi şərtlərdə mane olurlar".

Hüquq müdafiəçisi Mirvari Qəhrəmanlı Azərbaycanda demokratiyanın yaranmasına səbəblərdən biri kimi, deputatların bu cür çıxışlarının olduğunu qeyd etdi: "O deputatların bu tipli çıxışları beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən izlənilir və bu, Azərbaycandakı qurumların münasibətləri kimi qiymətləndirilir. Əvvəllər də siyasi məhbus siyahıları ilə bağlı qalmaqallar olsa da, bu dəfə daha geniş oldu. Hər kəs öz peşəsi ilə məşğul olsa daha yaxşı olar. Qeyri-peşəkarların artması bu dəfə narazılığı daha da artırdı. Siyavuş Novruzovun fikirləri qalmaqallı siyahılarla bağlı deyil. Siyasi məhbus anlayışını deputatların qəbul etməmələri, onların savadı, dünyagörüşü və baxışları ilə qiymətləndirilir. Bu da həmişəki Siyavuş Novruzovun fikirləridir. O, ondan artıq inkişaf etmədi".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Bu gün ABŞ toplumu özünün 58-ci prezidentini seçərək, həm öz ölkəsinin, həm də faktiki şəkildə Avropa və dünyanın taleyini müəyyən edəcək. Ənənəvi olaraq, ABŞ-da seçkilər hər 4 ildən bir noyabr ayının ilk bazar ertə-sindən sonrakı çərşənbə axşamı günündə keçirilir. Bu dəfə isə səsvermə müvafiq olaraq noyabrın 8-nə təsadüf edir.

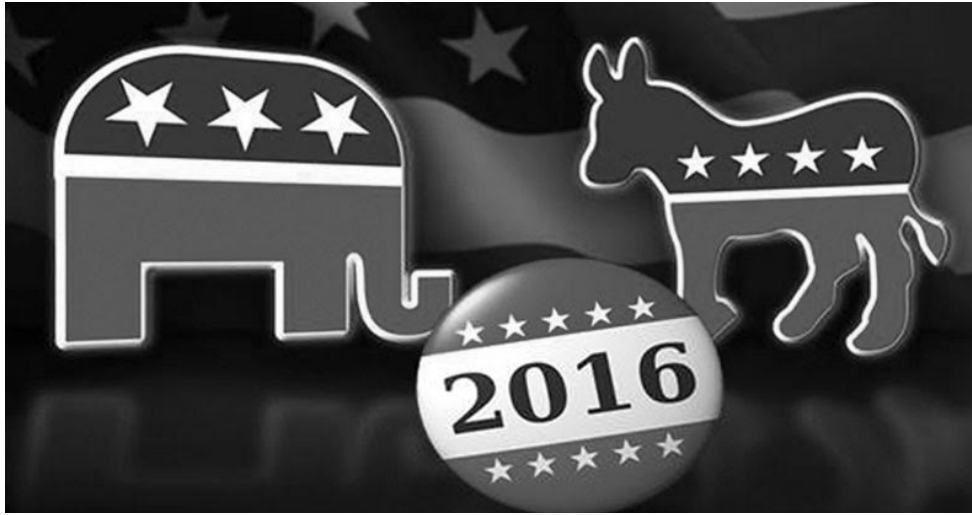
İndiki prezident Barak Obama bu vəzifəyə iki dəfə seçilmiş olduğu üçün üçüncü dəfə namizəd olması mümkün deyil. O baxımdan, ABŞ seçki sistemində uyğun olaraq keçirilmiş praymerizlə Demokratlar Partiyasının namizədi Hillari Klinton, Respublikaçılar Partiyasının namizədi Donald Tramp, Liberallar Partiyasının namizədi Qari Conson və Yaşillər Partiyasının namizədi Jill Steyn müəyyən edilib. Əsas rəqabət isə təbii ki, Klinton və Tramp arasında gedir, digər ikisi müzakirə mövzusu belə deyil.

Hazırda Klinton və Tramp arasında başabaş mübarizə gedir, onlardan hansının prezident seçiləcəyi ilə bağlı proqnoz vermək olduqca çətindir və bu mənada hazırda dünya ictimaiyyəti iki yerə bölünüb. Ənənəvi siyasət yürüdükdən Hillari Klintonu dəstəkləyənlər yanaşı, ABŞ siyasətində inqilab etməsi gözlənilən və bəzi açıqlamaları ilə dünya təhlükəsizliyini təhdid edən Donald Trampı da dəstəkləyənlər az deyil. Tramp tərəfdarları daha çox onun Amerikanın iqtisadi qüdrətini artıracağına düşünürlər.

Digər tərəfdən, Hillari Klintonun da ABŞ prezidenti olması bu ölkə üçün yenilikdir. Belə ki, ölkə tarixində ilk dəfə olaraq Ağ Evə qadın rəhbərlik edəcək. Anket sorğuları hələ ki Hillari Klintonun şansının üstün olduğundan xəbər verir. "NBC News" ilə "Wall Street Journal" tərəfindən 3-5 noyabr tarixində aparılan anket sorğusuna görə, səslərin 44 faizini toplayan Klinton Trampı 4 faiz qabaqlayır. Liberallar Partiyasının namizədi Qari Conson 6 faiz, Yaşillər Partiyasının namizədi Jill Steyn isə 2 faiz seçici dəstəyi ala bilib. ABŞ seçki sistemindəki "qazanan hamısına sahib olur" prinsipi ilə Qari Conson və Jill Steyne, ümumiyyətlə, şans tanınmır. Bu prinsipin məntiqi isə odur ki, əgər bir ştatda qalib gələn namizədin

Bu gün dünya ABŞ-da özünə yeni prezident seçir

Son rəy sorğuları Klintonun Trampı qismən üstələdiyini göstərsə də, sürpriz də istisna edilmir...

20 nümayəndəsi qalib gələcək, o ştatdakı bütün səsləri, məsələn, Florida ştatında 29 səsə qazanır.

"Washington Post" ilə "ABC News" media qurumlarının 1-4 noyabr tarixlərində keçirdiyi anket sorğusunda da Klinton əsas rəqibini üstələyir. 100 baldan 48-ni toplayan Klinton Trampı 5 balla geridə qoyur. Lakin Klinton haqqındakı son ittihamlar, Federal Təhqiqatlar Bürosunun araşdırmalarının son günə qədər davam etməsi onun reytinginə təsirsiz ötürməyib. Belə ki, FTB-nin Klintonun elektron məktubları ilə bağlı araşdırmanı yeniləməsinə dair elanından sonra Tramp Klinton arasındakı səs faizi fərqi azalmışdı. Sonda FTB-nin Hillari Klintonu şəxsi email-dən istifadəyə dair bəraət verməsi ilə məsələ həll olunsa da, bu durum Trampı narazı salıb.

ABŞ seçki sistemində erkən səsvermə hüququ olduğu üçün ötən gün artıq 40 milyon seçici səsini verib. Lakin səsvermədə iştirakın yüksək səviyyədə olması gözlənilir. ABŞ siyasi ekspertləri 230 milyon seçicidən 150 milyon nəfərinin seçkilərdə iştirak edib səs verəcəyini proqnozlaşdırır. Güman edilir ki, yerdə qalan seçicilərin səs verməməsinin əsas səbəbi namizədləri bəyənmemələridir.

ABŞ seçki sistemi dünyada ən mürəkkəb seçki sistemidir. Bu sistem elə qurulub ki, seçicilərdən ən çox səs toplayan namizəd qalib gəlməyə də bilər. Seçkinin məntiqi belədir ki, hər ştat prezidenti ayrı-ayrılıqda seçir və bunun üçün hər ştatda əhali partiyasının prezidentliyə namizədinin nümayəndələrinə səs verirlər. Həmin ştatda qalib gələn namizəd o ştatın əhali sayına görə müəyyən olunan seçki nümayəndələrinin hamısını qazanmış olur. Ümumilikdə isə bu nümayəndələrin çoxunu qazanan namizəd prezident olur.

Bu səbəbdən bu gün dünya mediası Hillari Klinton və Donald Trampın nə qədər səs topladığına deyil, hansı ştatlarda qalib gələcəyinə baxacaq. Bu mənada prezident olacaq namizəd bu gün 50 ştatdakı və üstəgəl, paytaxt Vaşinqtondakı 538 nümayəndədən daha çoxunu, yəni minimum 270-ni qazanmalıdır.

Onu da qeyd edək ki, seçkidə hər iki namizədin 2 min nəfərdən çox nümayəndəsi iştirak edəcək. ABŞ ştatları arasında əhəlisinin çox olması səbəbindən daha çox nümayəndənin təmsil olduğu ən böyük ştat Kaliforniyadır ki, burada 55 nümayəndə rəqabət aparır. Qazanan isə bu 55 nümayəndənin hamısının səsini toplayır. Bu mənada ikinci yerdə 38 nümayəndə ilə Texas ştatı dayanır.

Amerikada mavi və qırmızı ştatların, yeni Respublikaçıları və ya Demokratları dəstəkləyən ştatların əksəriyyəti bəllidir. Əsas mübarizə ənənəvi olaraq 3 ştatda - Florida, Pensilvaniya və Ohayoda gedir. Bu ştatlar ABŞ mətbuatında sürüşkən ştatlar sayılır, yeni kimin qalib gələcəyi heç zaman bəlli olmur. Onlar həm də açar ştat sayılır, əhəlisinin sayı çox olduğu üçün daha çox nümayəndənin burada təmsil olunmaq imkanı var. Bu günə qədər bu ştatlarda keçirilən ilkin seçkilərdə, o cümlədən son anket sorğularında Klinton

Gənclərə "siyasətdən kənar ol!" deyəkmi?..

Hüseyinbala SƏLİMOV

Deyirəm, nə yaxşı ki, bu üzücü və yorucu, qəddar və aldadıcı, yalan dünyada biri-birindən maraqlı kitablar və bir də ki, onlardan heç də geridə qalmayan gözəl filmlər var...

Sovetlər vaxtından yadımda qalan maraqlı filmlərdən biri də M.Xutsiyevin "İyul yağışı" filmi idi. Film gənclər və dövrün mənəvi boşluğu haqqında idi. Xüsusən də final çox təsirli idi. Rejissor bir tərəfdə sinələri orden və medallarla dolu veteranları, o biri tərəfdə də onlara bir az həssas, bir azacıq da təşvişlə baxan gəncləri göstərirdi...

Bəli, əslində hər yerdə bu cür olub. Bütün dövrlərdə narahat gənclik belə hesab edib ki, bir azacıq gec doğulubdur, artıq onlara qədər bütün böyük işlər görülüb qurtarıb, onlara isə sadəcə, maraqsız və sönük həyat yaşamaq qalıb...

Təsədüfi deyil, indi Azərbaycan gənclərinin də bəzi məhz belə düşünür. Hər dərs söhbətlər zamanı eşidirsən ki, daha böyük ideyalar qalmayıb, Azərbaycan müstəqil dövlətdir, onun demokratikləşməsi isə bir növ zaman problemdir...

Belədirmi? Doğrudanmı, ölkədə böyük ideyalar kasadlığı var? Doğrudanmı, gənclərə sadəcə, yeknəsəq, darıxdırıcı bir həyat yaşamaq qalır?..

Etiraf edirik ki, bu suallar bizi də narahat edir. Yox, burada "Gənclik gələcəyimizdir!" kimi çeynənmiş "sloqanları" təkrar etmək istəməzdim. Ən azı ona görə ki, "Gənclik gələcəyimizdir!" deyib cəmiyyəti az qala öz gələcəyindən məhrum edənlər də az olmayıb millətin tarixində...

Sadəcə, demək istəyirəm ki, əslində görülməli işlər çoxdur bu ölkədə. Hətta bu demokratiya deyilən məsələ də elə qəliz şeydir ki, onunla bağlı "Bu xəmir hələ çox su aparacaq!" demək daha düzgün olardı...

Hələ digər aktual milli - ideoloji hədəfləri (hərçənd, bu sözdən heç xoşum gəlmir. On il hədəf deyə-deyə axırda çıxmaz hədəfə tuş gəldik!) demirəm...

Amma ən azı azad olunmamış Qarabağ məsələsi vardır bu ölkədə... Cənubi Azərbaycan problemi, nə bilim, turançılıq və ya türkçülük var, liberal dəyərlərin və avropaçılığın oturuşması, normal Konstitusiyanın və ədalətli qanunların tən-tənəsi problemi var bu məmləkətdə...

Bu məsələlərin hər biri bir nəslin həyatına yetər. Elələri də var ki, hələ bir nədir, bir neçə nəsle də bəs edər...

Açıqını deyim ki, 80-ci illərin siyasi nəsindən daha heç nə gözləmirik. Yalnız və yalnız təsadüf, özü də nadir təsadüf onları yenidən siyasətin ön cərgəsinə qaytara bilər...

Nə vaxtsa, hətta ola bilsin, bu, bir qədər gec olacaq, hər halda, gənclik daha fəal şəkildə siyasətə gələcək. Bunun üçün əvvəlcə ideoloji seçim olmalıdır. Elə bu səbəbdən də fikirləşirik ki, ölkədə mövcud olan bütün "ideoloji vakansiyalar" da elə onlar üçündür...

Doğrusu, indiki ağır siyasi dövrdə adam gəncliyi siyasətə dəvət etməyə ürək eləmir, onlara qiymir. Çünki adi bir hərəket, kiçik bir etiraz və siyasi təşəbbüs elə böyük təzyiç və cəzalarla qarşılanır ki, adam qeyri-ixtiyari düşünməli olur ki, belə bir şəraitdə gəncliyin həyatı və karyerası ilə heç risk etməyə dəyərmimi?..

Bəlkə indiki məqamda onlara "Siyasətdən ən azı bir müddət kənar olun!" - demək daha düzgün olardı?.. Bu yaxınlarda bir "məhkəmə qərarı" məni çox sarsıtdı. Ona görə dırnaqda yazıram ki, adamın həmin qərarın yanına ən azı başqa yerlərdə çox dəyərli söz olan "məhkəmə" sözünü yapışdırmağa heç əli gəlmir...

Bəli, ən pis halda, hakimlərin ən qanıqara və ya açıqlı vaxtlarında xırda xuliqanlıq kimi yozula bilinən bir hərəketə görə bir gəncə düz on il həbs cəzası verildir!..

Mən hələ digər məlum olayları, artıq həbsdə olan və yaxud da ki, təqib olunan başqa ləyaqətli gəncləri burada hallandırmıram...

Amma həyat həyatdır... İctimai və siyasi seçimi, həyatda hansı yolu tutmaq, kiminlə olmaq, hansı ideyalara tapınmaq və necə davranmaq məsələsini də gənclik özü həll edir...

Konfutsi buyururdu ki, adlara onların əsl mənasını və məzmununu qaytarın, onda hər şey yoluna düşəcək. İndi Azərbaycanda da çox şeyə öz əsl məzmununu qaytarmaq lazımdır - bura dövlət müstəqilliyi də, bazar iqtisadiyyatı da, demokratik və liberal dəyərlər də aiddir...

Məsələ bundadır ki, ölkədə hər şey hakimiyyətə sərf edən qədər məqbuldur. Dövlətimiz hakimiyyətin maraqlarına cavab verən qədər müstəqildir, demokratiya yalnız onların müəyyən etdiyi səviyyəyə qədər mümkündür, bazar iqtisadiyyatı yalnız onların gəlirlərini artırmaq üçündür...

Qəzəz, Azərbaycanda çox məsələlər, demək olar, hər bir ideya özünün ilkin və ya adekvat məzmunundan uzaqlaşdırılır...

Onlara əsl məzmununu qaytarmaqsa artıq gənclərimizin işidir - təbii ki, əgər gənclik yalan və riyalı məmləkətdə yox, normal və ləyaqətli ölkədə yaşamaq istəyirsə...

Qafqaz vahəsində yetim bir Vahe

Xalid KAZIMLI

Ona öz ölkəsində - Ermənistanda "vətən xaini" deyirlər. Bizdə isə onu "türk düşməni erməni" adlandırırlar. Ermənistanda onu "Azərbaycanın casusu" hesab edirlər, Azərbaycanda isə "Ermənistanın adamı" sa-
yırlar.

O, yazıçıdır, publisistdir, dissidentdir. Söhbət Vahe Avetyan-dan gedir.

Avetyan İsveçdə yaşayır. O, ölkəsində hakimiyyətə qarşı çıxdığı, rəsmi ideologiya və ritorika ilə razılaşmadığı üçün Ermənistanından qaçaq düşüb.

Vahe Avetyan hələ Ermənistanda yaşadığı dövrlərdə Azərbaycana isti münasibəti ilə seçilirdi. O, rejissor Georgi Vanyan, siyasətçi Paruyur Ayrikyanla birlikdə Ermənistanda az-az rast olunan pasifistlərdən idi.

Bu şəxslər Azərbaycanla müharibəyə son qoyulmasının tərəfdarlarıdır, ömrü bir əsrə aşan münaqişənin, nəhayət, sona çatmasını istəyirlər.

Militarist və şovinist ermənilər bu şəxsləri daima yamanlayır, söyür, təhqir edirlər. O gün bir erməni ziyalı Avetyanın statusuna belə bir şərh yazmışdı ki, Azərbaycanla bağlı fərqli düşünürsənsə, gerek "türk fahişəsindən doğulmuş" ifadəsi ilə təhqir olunmağı gözü almasın.

İndi bu cür təhqirləri ürəyinə salmayan dissident yazıçı Bakıdadır. Bu, onun ölkəmizə ikinci səfəridir. Birinci dəfə Vahe Avetyanı vizasız gəldiyi üçün aeroportdanca İsveçə qaytarılmışdır.

Bu hadisəyə görə ölkə mediasında müəyyən söz-söhbətlər də oldu. Bir çoxları bildirdi ki, Azərbaycana fərqli, rəğbətə yanaşan az-az ermənilərdən birinə qarşı bu sayaq hərəkət yolverilməz idi.

Ancaq onu da nəzərə almaq gərəkdir ki, bir şəxsi ölkəyə vizasız buraxmaq (hələ bu şəxs tanınmış ermənidirsə) bir sərhəd-gömrük xidməti işçisinin, hətta onun rəisinin səlahiyyətində olan məsələ deyil.

Budur, Avetyanla bağlı məsələ artıq araşdırılıb, aydınlaşıb və rəsmi şəkildə qərar verilib ki, bu adamın ölkəmizə gəlməsi milli maraqlarımıza zidd deyil, əksinə, faydalıdır.

Hazırda Avetyanı öz ölkəsində kütləvi şəkildə söyürlər. Orada onu müdafiə edənlər də var.

Azərbaycanda isə Avetyana münasibətdə ikili rəy var. Bir qrup adam istənilən erməni düşməni hesab edir, onlardan heç birini bu ölkədə görmək istəmir. Digər qrup isə məsələyə "hər millətin yaxşısı-pisi var" prizmasından yanaşır və separatçı ermənilərlə sülhpərvər erməniləri fərqləndirməyi doğru sayır.

Qarabağ müharibəsindən, Ermənistanın hərbi təcavüzündən zərər çəkən, qohumunu, qardaşını, oğlunu, dostlarını itirən şəxslərin bu sayaq kəskin mövqə tutması təbii, başa düşüləndir. Amma burda bir hissə qapılma nüansı da var.

Avetyan əlinə silah götürüb əsgərlərimizi güllələyən, müharibədə iştirak edən, qan tökən, hətta belə edənləri dəstəkləyən ermənilərdən deyil. O, həmişə aqressiyaya, düşmənçiliyə qarşı olub.

Başqa sözlə, onun milliyətçə erməni olması onu düşmənçiliyə görə avtomatik məsuliyyət daşıyıcısı etmir.

Bir çoxları deyir ki, o yazıçının qohumları hələ də Qarabağda əsgərlərimizə güllə atırlar. Olsun ki, elədir. Hərbi səfərbərliyə alınaraq Qarabağa xidmətə göndərilmiş erməni əsgərlərin içində Avetyana qohumluğu çatanlar ola bilər. Amma bu da yazıçının boynuna məsuliyyət qoymur.

O, özü sülh və haqq tərəfdarıdır, deyir ki, ermənilər münaqişəyə yeni gözle, ayıq başla baxmalıdırlar və on illərlə sürən düşmənçilikdən əl çəkməlidirlər. Əsas olan da budur.

Bəs "Azərbaycanpərəst mövqə" sərgiləyən Avetyanı "ermənipərəst roman" yazan Əkrəm Əylisli ilə müqayisə etmək olarmı? Olar da, olmaz da.

Əkrəm Əylisli yazdığı "Daş yuxular" romanında konfliktə sırf neytral mövqedən, əsl yazıçı prizmasından yanaşmış olsaydı, müdafiəçiləri daha çox olardı. Ancaq təəssüf ki, elə deyildi. O rəndə biz ayağa verilmişdik. Ən əsası isə Ə.Əylisli təcavüzə məruz qalan, torpağı işğal olunan, vətəndaşı, soydaşı didərgin salınan tərəfin - Azərbaycanın yazıçısıdır. Aqressiyaya, hərbi-siyasi təcavüzə məruz qalan ölkənin yazıçısının öz xalqına qarşı bu cür ədalətsiz mövqeyinin birmənalı qarşılanmayacağı təbii-
dir.

İndi eyni şeyləri Avetyanın müsahibələri haqqında da ermənilər deyər, onun "erməniləri türklərin ayağına verdiyini" iddia edə bilərlər.

Ancaq məsələ orasındadır ki, Azərbaycan və Ermənistan arasındakı ikinci "erməni-türk davası"ni biz başlamışıq. Avetyan bunu bilir, hələ onu da bilir ki, ermənilər uzun illər Bakıda, Gəncədə və ölkəmizin digər şəhərlərində bəy kefində yaşayıblar, onlara güldən ağır söz deyən olmayıb.

Dissident yazıçı iki Qafqaz xalqının arasında düşmənçilik toxumu səpənlərini də kim olduğunu bilir və deyir.

Belə sağlam və ayıq düşüncə, haqqı, nahaqı bir-birindən ayıran ermənilər çox olsaydı, bu münaqişə bu qədər uzun sürməzdi.

Azərbaycan Liberal Partiyasının lideri Lale Şövkət Hacıyeva 65 yaşını tamamlayıb. Lale Şövkət 1951-ci il noyabrın 7-də Bakıda ziyalı ailəsində anadan olub.

1968-ci ildə 189 sayılı Bakı şəhər orta məktəbini bitirərək Azərbaycan Tibb İnstitutuna daxil olub. İlk elmi əsərləri hələ tələbə olarkən dərc olunub. 1974-cü ildə institutu bitirdikdən sonra internaturaya Sovet İttifaqının cərrahiyyə üzrə güclü elmi mərkəzi sayılan Moskvada Patris Lumumba adına Xalqlar Dostluğu Universitetinin cərrahiyyə kafedrasına Azərbaycan Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən göndərilib. 1975-ci ildə internaturanı bitirdikdən sonra həmin elmi mərkəzdə klinik ordinatorunu dün-

Azərbaycanın sonuncu dövlət katibi

65 yaşını tamam olan Lale Şövkət kimdir?

yaşöhərətli alim, akademik V.V. Vinqradovun rəhbərliyi ilə davam etdirib və 25 yaşında cərrahiyyə üzrə namizədlik dissertasiyasını müdafiə edib.

1978-ci ildə N.V. Sklifosovski adına Moskva şəhər Elmi Tədqiqat Təcili Yardım İnstitutunda kiçik elmi işçi kimi fəaliyyətə başlayaraq baş elmi işçi və institutun apancı elmi mütəxəssisi səviyyəsinədək yüksəlib.

Lale Şövkət 37 yaşında səhiyyənin təşkil və idarə edilməsinə dair doktorluq dissertasiyasını müvəffəqiyyətlə müdafiə edərək, o zaman SSRİ-də bu sahədə ən gənc elmlər doktoru olmuş və RSFSR-in Elmi Tədqiqat Mərkəzinin Səhiyyə İdarəsinin rəhbəri vəzifəsinə təyin edilib. Onun elmi tədqiqatları SSRİ-də səhiyyənin inkişafına səmərəli təsir göstərərək, beynəlxalq aləmdə yüksək qiymətləndirilib. Yüzdən çox elmi əsərin müəllifidir.

1991-ci ildə L.Şövkət RSFSR-in baş naziri İ. Silayev tərəfindən rəsmi olaraq Rusiyanın sosial-siyaset konsepsiyasının hazırlanması işinə cəlb edilib. RSFSR Ali Sovetinin səhiyyə qanunvericiliyi üzrə ekspert qrupunun rəhbəri, Beynəlxalq Sosial Gigiyena Mütəxəssisləri və Səhiyyə Təşkilatçılar Assosiasiyasının vitse-prezidenti, Beynəlxalq Eko-Fəlsəfə Fondunun Rəyasət Heyətinin üzvü olub. Fəlsəfə və hüquq elmləri doktoru fəxri adına layiq görülüb. Pro-

fessordur. Bir oğlu var.

Lale Şövkətin ömrünün bir hissəsi yuxarıda qeyd edildiyi kimi, elmlə, tiblə bağlı olsa da təxminən yarısı-30 ilə yaxını siyasi fəaliyyətlə keçib. 1980-ci illərin sonunda Qarabağ probleminin baş qaldırması Lale Şövkətin ictimai-siyasi fəaliyyətini gücləndirib və o, Sovet İttifaqının demokratik hərəkatının apancı liderləri ilə sıx əməkdaşlığa başlayıb. 1990-cı il qanlı 20 Yanvar hadisəsi onun siyasi fəaliyyətinə güclü təkan verib və həyatında dönüş nöqtəsi olub. Bu qanlı hadisə ilə bağlı yanvarın 20-də və 21-də Moskvada Azərbaycanın Daimi Nümayəndəliyində sovet ordusunun Bakı şəhərində mülki əhaliyə qarşı tətbiq edilən hərbi təcavüz barədə həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq məqsədilə ilk mətbuat konfransının təşkilinə rəhbərlik edib. Mətbuat konfransını o zaman Moskvada siyasi təqiblər və təzyiqlər altında yaşayan keçmiş prezident Heydər Əliyev keçirirdi.

Lale Şövkət 1991-ci ildə Moskvada Eduard Şevardnadze, Yakovlev, Sobçak, Brazauskas və digər tanınmış demokratlarla birgə "SSRİ-də Demokratik İslahatlar Uğrunda" Hərəkatın təşəbbüsçülərindən biri olub və "Azərbaycan Respublikasında Demokratik İslahatlar və İnsan Hüquqlarının Müdafiəsi Uğrunda" Beynəlxalq İctimai-Siyasi Hərəkat yaradıb. Bu hərəkat Azərbaycan Res-

publikasının Moskvada SSRİ Ədliyyə Nazirliyində rəsmən qeydə alınan ilk siyasi təşkilatı olub.

L.Şövkət 1993-cü ildə Azərbaycanın prezidenti vəzifəsini icra edən Heydər Əliyev tərəfindən Bakıya dəvət olunub və iyulun 7-də Azərbaycanın dövlət katibi vəzifəsinə təyin edilib.

1994-cü il yanvarın 29-da L.Şövkət hakimiyyət orqanlarında korrupsiyanın tüğyan etdiyini əsas göstərərək dövlət katibi vəzifəsindən istefa verib. L.Şövkət bununla sonuncu dövlət katibi kimi tarixə düşüb. Lale xanımın istefasından sonra dövlət katibi vəzifəsi ləğv edilib.

Dövlət katibi vəzifəsindən istefaya getdikdən sonra L.Şövkətə fəvqəladə və səlahiyyətli səfir rütbəsi verilib və Azərbaycanın BMT-də daimi nümayəndəsi təyin edilib. Lakin o, qəbul etmədiyi siyasi kursun dünya ictimaiyyəti və tarix qarşısında vəkil olmaqdan qəti imtina edib və 8 aydan çox prezidentin fərmanı qüvvədə qaldığına baxmayaraq vəzifəsinin icrasına başlamayıb.

L.Şövkət 1995-ci il iyunun 3-də Bərdə şəhərində təsis konfransı keçirilən Liberal Partiyanın sədri seçilib. "Qarabağ torpağından bir qanış qalsa da konfrans orada keçirilməlidir" deyən L. Şövkət Qarabağın azadlığı, ölkənin ərazi bütövlüyü və suverenliyinin ali məqsədi olduğunu o zaman

bəyan edib.

7 iyun 2003-cü ildə Lale Şövkət ALP-nin qurultayında partiya sədrliyindən istefa verib və prezident seçkilərinə müstəqil namizəd, Milli Birlik Hərəkatının lideri kimi qatılıb. Prezident seçkilərində rəsmi nəticələrə görə 8 namizəd arasında üçüncü yeri tutub.

2005-ci ilin parlament seçkilərinə L.Şövkət Milli Birlik Hərəkatı və ALP-nin lideri olaraq qatılıb və deputat seçilib. Deputat mandatı ona təqdim edilən gün mətbuat konfransı keçirib və ölkədəki total seçki saxtakarlıqlarına etiraz əlaməti olaraq deputat mandatından imtina edib.

2005-ci ilin 26 noyabrında "Azadlıq" seçki blokunun ölkədəki seçki saxtakarlığına etiraz olaraq keçirdiyi mitinqdə mitinqin oturmaq, davamlı mitinqə çevrilməsində təkid edən liderlərdən biri də L.Şövkət idi. Oturmaq mitinq cəhdi isə güc strukturları tərəfindən aqressivliklə qarşılanmışdı və mitinq dağıdılmışdı. Həmin mitinq keçmiş "Qələbə" kinotetarının qarşısındakı meydana keçirilən son mitinq oldu. Elə o zamandan Lale Şövkətin neçə illər bəri davam edən aktiv siyasi fəaliyyəti gözəgörməzliklə əvəzləndi. Lale Şövkətin gizli sirlə bir siyasi obrazı formalaşmışdı. Bir zamanlar Azərbaycan siyasətinin "dəmir leddi"si adlandırılan Lale xanım hərdən görünər, hərdən səssizliyə çəkilər. Lakin bu, onun reytinginə mənfi təsir etmir.

Lideri olduğu ALP-nin sədri partiyanın üzvləri adından L.Şövkətə dünən böyük bir təbrik mətni yayıb. Azərbaycanın müxalif partiyalarından isə VIP sədri Əli Əliyev Lale Şövkətin 65 yaşını xüsusi bəyanatla təbrik edib. Hər iki partiya sədri L.Şövkəti dövrün böyük siyasi lideri, bir çox demokratik nümunələrin təməlini qoyan siyasi lider adlandırdılar.

□ Etibar SEYİDAĞA

Qarabağ danışıqlarında qeyri-konstruktiv mövqə sərgiləyən Ermənistan beynəlxalq hüquqa məhəl qoymayaraq aqressiv siyasətini davam etdirir. ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin danışıqları bərpa məqsədilə regiona növbəti səfərinin ardınca cəbhədə tərribatları çoxaldan işğalçı daha uzağa gedərək Dağlıq Qarabağın adını dəyişib "Artsax Respublikası" qoyacağı barədə anonla çıxış edib. Təbii ki, ilk baxışda bu, elə də ciddi məsələ deyil. Qarabağdakı separatçı rejim Ermənistanın diktəsi və Rusiyadan aldığı təlimatlara uyğun olaraq zaman-zaman bənzər tərribatlarla əl atıb, "seçkilər" keçirib, təyinatlar edib, kütləvi şəkildə şəhər, rayon və kəndlərimizin adının dəyişdirilməsi barədə "qərarlar" verib.

Xatırladaq ki, 1991-ci il sentyabrın 2-də Dağlıq Qarabağ özünü "müstəqil dövlət" elan edib. Buna cavab olaraq həmin il noyabrın 26-da Azərbaycan parlamentinin qərarı ilə Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti ləğv olunub. Hazırda Dağlıq Qarabağ bölgəsi işğalçı rejimin nəzarətindədir. Ermənistan Dağlıq Qarabağdan əlavə 7 rayonu zəbt edib. Azərbaycan torpaqlarının işğalı, etnik təmizləmələrlə qurulmuş separatçı Dağlıq Qarabağ rejimi 1991-ci ildən indiyə qədər seçki adı altında 19 qanunsuz aksiya keçirib: 6 "parlament seçkisi", 5 "prezident seçkisi", 6 "bələdiyyə seçkiləri", 2 "referendum" adı ilə. Bütün bunlar isə dünyanın Qarabağ separatçılarının münasibətini dəyişməyib, ən azı ortada BMT-nin 4 qətnaməsi var.

Üstəlik, onsuz da Qarabağ ərazisinin qeyri-qanuni olaraq talanan məhsulları "Artsax" məhsulu kimi bazara çıxarılır. Olsa-olsa bu, Ermənistan rejimi və Qarabağ separatçılarının erməniləri aldatması üçün növbəti manevidir. Eyni zamanda işğalçı tərəf bir daha Qarabağdakı separatçı rejimin "varlığını" xatırlatmaqla onların danışıqlar prosesində "tərəf" kimi cəlb olunmasına nail olmağa cəhd göstərir. Ancaq şübhəsiz ki, bu, mümkün görünmür. Çünki Azərbaycan prezident səviyyəsində bəyan edib ki, razılaşma əldə olunarsa, Dağlıq Qarabağa muxtar respublika statusu verilir, ancaq bundan o yana güzəştin edilməsi mümkün deyil. Ancaq cinayətkar rejim növbəti cəhdləri ilə Bakıdan əlavə güzəştli qoparacağına ümid edərək heyəsizliyini davam etdirir.

Azərbaycanın sülhpərvər mövqə sərgiləməsini hətta erməni milliyətindən olan şəxslər də etiraf edib, Sərkisyan rejiminin küçə uşağı əxlaqı sərgiləməsinə qarşı çıxmıqdadırlar. Əvvəlki illərdə Ermənistandakı durumdakı xilas olmaq üçün ailəsi ilə birlikdə Azərbaycana qaçan Ermənistan Milli Azadlıq Hərəkatı təşkilatının rəhbəri Vaan Martirosyan və erməni ordusundakı acınacaqlı vəziyyətdən bezib əsgərlərimizə təslim olan Xocavənd doğumlu əsgər Andranik Qriqoryanın ifşa-

edic fikirləri ilə tanışdır. Bugünlərdə isə daha bir erməni Sərkisyan rejimini və Ermənistanın işğalçı siyasətini ifşa etmək üçün hərəkatə keçib.

İsveçdə yaşayan siyasi mühacir, publisist Vahe Avetyan ikinci cəhdində Bakıya gəlib. Xocalı soyqırım qurbanlarının abidəsinə gül qoymaq arzusunda olduğunu deyən Avetyan Azərbaycanı özünə düşmən saymadığını bildirib. Milli Məclisin ötən iclasında deputat Zahid Oruc çıxışında müliki ermənilərlə silahlı ermənilər arasında fərq qoymağımızı deyərək Avetyan kimi təşəbbüskarlara "yaşıl işıq" yandırmağımızı zəruri saymışdı. Budur, Avetyan Bakıdadır və onun gəlişinə fərqli münasibət var. Ancaq digər məqam da var ki, bu da Bakıda yaşayan 30-40 min arası ermənilərlə bağlıdır. Hesab olunur ki, Bakı erməniləri də Qarabağa bağlı ortaya prinsipli mövqə qoymalı, lazımdırsa, təşkilatlanmalı, rahat yaşadıqları ölkənin maraqlarını müdafiə etməlidirlər. Dağlıq Qarabağın Azərbaycanlı İcması dəfələrlə erməni icması ilə görüşə hazır olduğunu bildirsə də, bu, mümkün olmayıb. İşğal zonasındakı müliki ermənilər faktiki olaraq terrorçuların girovluğundadır. Elə aprel döyüşlərində erməni ordusu müliki sakinlərdən "məşin" kimi istifadə etdi, onların arxasında mövqə qurdu və kilməsə güllə dəyəndə də "qoymayın, Azərbaycan ordusu dinc sakinləri öldürür" təbliğatına başladı. Taliş kəndi istiqamətində məhz bunun şahidi olduq. Ona görə də erməni əhali müharibədən ilk olaraq özünün zərər çəkəcəyini anlamalıdır və bunu erməni dilində onlara çatdırıla biləcək təbəqə Bakıda rahat yaşayan erməni vətəndaşlarımızdır. Bakıdakı ermənilər həm də soydaşlarının beynəlxalq aləmdə səsinə çevrilə bilərlər.

Politoloq Şahin Cəfəri bizimlə söhbətində sağlam mövqeli ermənilərlə təmasları vacib saydı: "Avetyanın ötən dəfə Bakıya buraxılmaması vizası olmadığı üçün texniki baxımdan doğru qərar olsa da, siyasi baxımdan yanlış idi. Belə görünür ki, bu yanlışlıq düzəldilib, bunu müsbət addım saymaq olar. Biz nifrət hissindən

uzaq, ifrat millətçi və şovinist mövqə tutmayan mütədil mövqeli ermənilərlə təmaslardan imtina etməliyik. Əgər müharibədə iştirak etmiş savaşa suçu Sərkisyanla ən yüksək səviyyədə dialoq aparılırsa, səmimi şəkildə sülh və barışıq arzulanayan ermənilərlə təmaslardan niyə qaçmalıyıq? Əlbəttə, müharibə dəhşətləri, Qarabağ müharibəsi zamanı, eləcə də

min etməyə hazırdır, qarşı tərəf isə azərbaycanlılara qarşı dözümsüzdür. Bu, düzgün mövqedir, çünki "ermənilərin hamısı bizim düşmənimizdir" anlayışı zərərli və münaqişənin həllində Azərbaycanın əleyhinə işləyir. Əksinə, biz ermənilərin içərisində loyallaşan mövqeli mümkün qədər daha çox insan tapıb, onlarla dialoq, əməkdaşlıq qurmalıyıq. Həm

etdi ki, vaxtilə belə uğurlu təşəbbüslər olub: "Prosesin nəticəsi də göstərdi ki, bu zəminə dialoqun davam etdirilməsi ümumi etimad mühitinin yaranmasına da müsbət təsir göstərə bilər. Hətta Azərbaycanın belə bir təklifi var idi ki, nəyə görə işğal olunmuş ərazilərdən qovulmuş azərbaycanlı məcburi köçkünlər öz ata-baba yurdlarını ziyarət et-

siz yaşayan erməni əhali özləri yaşadıkları ölkənin ərazi bütövlüyünün bərpası istiqamətində mümkün olanı edə bilərlər: "Müharibə həmişə təhlükəlidir. Bakıda bu gün 30 mindən artıq erməni mənşəli insanın yaşaması onu göstərir ki, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsində sülh və əmin-amanlıq şəraitində erməni və azərbaycanlı icmalar

Bakıda yaşayan ermənilərdən Qarabağ ermənilərinə mesaj olacaqmı?

Şahin Cəfəri: "Biz iki xalqın dinc-yanaşı yaşamasının mümkünliyünü, ən azı öz tərəfimizdən buna hazır olduğumuzu dünyaya göstərməliyik"

Rəsmi Bakı bununla bağlı təşəbbüslərdə problem görmür; Hikmət

Hacıyev: "Əsl sülhə, işğal faktının aradan qaldırılmasına və iki dövlət arasında sivil münasibətlərin qurulmasına çağıran təşəbbüslər təbii ki, təqdir olunur"

Şahin Cəfəri

Hikmət Hacıyev

Ermənistandan azərbaycanlılar qovularkən törədilən cinayətlər, Xocalı ağrısı hələ yaddaşlarda təzədir. Bu baxımdan, ermənilərə etimad etməyən, onlarla dialoq mənasız sayan insanları başa düşmək olar. Amma nə qədər şablon ifadə olsa da, qeyd etmək lazımdır ki, bütün müharibələr əvvəl-axır sülhə bitir".

Ş.Cəfəri tarix boyu bənzər konfliktlərin olduğunu xatırladı: "Tarixdə öz miqyasına görə erməni-azərbaycanlı savaşından dəfələrlə böyük olan müharibələr, kütləvi qırğınlar baş verib, təkcə Avropanın tarixinə nəzər yetirmək kifayətdir. Bir vaxtlar bir-birinə qənim kəsilmiş avropalıların bütün bunları geridə qoyaraq bu gün rifah içərisində yaşamaları, Avropa Birliyi kimi önəmli bir inteqrasiya modeli ortaya qoymaları nəzərdən qaçırılmamalıdır. Biz iki xalqın dinc yanaşı yaşamasının mümkünliyünü, ən azı öz tərəfimizdən buna hazır olduğumuzu dünyaya göstərməliyik. Dövlət nümayəndələri və Azərbaycanın xaricdəki diplomatları da tez-tez bu fikri vurğulayırlar ki, Azərbaycan Dağlıq Qarabağ ermənilərini öz vətəndaşları kimi qəbul etməyə, onların ölkə konstitusiyasında nəzərdə tutulmuş bütün hüquqlarını tə-

dünyaya, həm də erməni xalqına anlatmaq lazımdır ki, Ermənistanın işğalçı siyasətindən ən çox ele erməni xalqının özü əziyyət çəkir, halbuki Azərbaycan və Türkiyə ilə barışıq Ermənistanın inkişafı üçün ciddi imkanlar vəd edir. Bu baxımdan, Avetyan və onun kimilərdən yararlanmaq olar və lazımdır".

"Azərbaycan multikultural cəmiyyətdir və ölkəmizdə bütün xalqların və dinlərin nümayəndələri sərbəst şəkildə yaşayırlar. Münaqişənin acılarına baxmayaraq, bu gün Bakı şəhərinin mərkəzində erməni kişəsi tam bərpa olunub, orada 5 mindən artıq erməni ələ yazmaları saxlanılır. Həmçinin Bakıda 30 mindən artıq erməni mənşəli insanlar yaşamaqda davam edirlər. Münaqişənin həll edilməsi prosesində bu humanitar insan faktı da vacib amillərdən biridir. Ona görə Azərbaycan dəfələrlə bu təkliflə çıxış edib ki, münaqişənin həlli prosesində Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin erməni və Azərbaycan icmaları arasında birbaşa təmaslar yaradılsın və dialoq inkişaf etdirilsin".

Bu fikirləri isə XİN-in mətbuat katibi Hikmət Hacıyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında söylədi. Diplomət qeyd

məsinlər? Yaxud nəyə görə Ramazan bayramında, yaxud Qurban bayramında azərbaycanlılar Şuşa məscidini ziyarət etməsinlər? Amma təəssüf ki, bu kimi təşəbbüslərə mane olan tərəf var, bu da Ermənistanıdır".

Ermənistan rejiminin və Qarabağdakı separatçıların mövqeyi bəllidir. Bəs Azərbaycan paytaxtında yaşayan erməni əhalinin təmsilçiləri Ermənistana ordusunu Qarabağdan çəkməklə bağlı çağırışlar edər, yaxud Qarabağdakı müliki əhaliyə Azərbaycan dövlətinin tərkibində rahat, sərbəst yaşamağın mümkünliyünü deyib de özlərini misal göstərə bilməzmi? Rəsmi Bakı bu istiqamətdə hansısa təşəbbüslər göstərə, Bakı ermənilərinə tribuna verə bilərmi? H.Hacıyev: "Prinsipcə, bu kimi təşəbbüslər mümkündür. Əsl sülhə, işğal faktının aradan qaldırılmasına və iki dövlət arasında sivil münasibətlərin qurulmasına çağıran təşəbbüslər təbii ki, təqdir olunur. Amma Ermənistanda hakimiyyətdə olan rejim bu kimi təşəbbüslərə mane olmağa çalışır. Bakıda yaşayan ermənilərə gəldikdə, substantiv sülhə çağıran hər bir müraciətlər təbii ki, faydalıdır". **XİN rəsmisi qeyd etdi ki, Bakıda təhlükə-**

yənə də birgə yaşaya bilərlər. Bu mənada iki xalqın bir-birinə uyğun olmaması barədə Ermənistanın indiki və əvvəlki rəhbərlərinin söylədiyi rasizm xarakterli fikirlər də cəfəngiyatdır".

Qarabağ məsələsi ilə müzakirələr aparmaq üçün Azərbaycan paytaxtına gələn xarici ölkə rəsmiləri və ya həmsədrlərlə görüşlərdə Bakı ermənilərinin də təmsilçilərini təqdim edib onların şəxsən mövqə bildirməsi üçün şərait yaratmaq mümkündürmü? H.Hacıyev: "Hazırda bu barədə konkret fikir söyləyə bilmərəm".

Sülh danışıqlarında bütün metodlardan yararlanmaqla yanaşı, Azərbaycan təbii ki, hər an başlaya biləcək böyük savaşa da hazırdır. Bu mənada cəbhə boyunca davam etdirilən hərbi təlimlər düşməne növbəti "aprel şoku"nu yaşatmaq baxımından müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Ermənilərin ATƏT təmsilçisi ilə görüşdə Azərbaycandan şikayətlənməsi bir daha təsdiqləyir ki, düşmənin vəziyyətin təhlükəlilik dərəcəsinə kifayət qədər anlayır. Amma oyuncaq rolunu oynayanlar hələ ki öz missiyalarını davam etdirirlər. Bunu Avetyan da son açıqlamalarında açıq şəkildə etiraf edib.

Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli son günlər sosial şəbəkələr və mətbuatın əsas müzakirə mövzusunda çevrilib. Komitə sədrinin Qarabağ müharibəsi vətəranlarına və əlillərinə təbiiq edilən və ya təkli olunan imtiyazların əleyhinə növbəti dəfə çıxması onun sərt şəkildə tənqid olunmasına səbəb olub.

İndiyə qədər dəfələrlə H.Rəcəbli bu tipli açıqlamaları ilə gündəmi zəbt edib və daim də tənqid obyektinə olub. Lakin deputat belə açıqlamalarından əl çəkmək fikrində deyil. Maraqlıdır ki, buna bənzər fikirlər tək H.Rəcəbli tərəfindən səslənməyib. Zaman-zaman digər iqtidar-yönlü şəxslərin belə açıqlamalarının şahidi olmuşuq. Lakin o şəxslərin heç biri komitə sədri qədər gündəm olmayıb və fikirləri qısa müddətdə gündəmdən düşüb. Amma görünən odur ki, H.Rəcəbli onlardan deyil. Onun hətta köhnə fikirləri də zaman-zaman sosial şəbəkələrdə gözə çarpır. İllər öncə də deputat buna bənzər açıqlama vermiş və hətta buna etiraz olaraq, Qarabağ qazisi Rey Kərimoğlu parlamentin binasına daxil olaraq damarlarını doqramışdı. Bütün bunlar da H.Rəcəblinin mövqeyini dəyişə bilməyib. Noyabrın 7-də Qarabağ qazilərinin H.Rəcəbli ilə görüşü keçirilib. **Bu barədə Qarabağ Qazilər Birliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Rey Kərimoğlu** "Yeni Müsavat"a məlumat verdi: "Səmərəli görüş oldu və bu məsələlər görüşdə müzakirə olundu. Zaman-zaman hakimiyyət nümayəndələrinin Qarabağ qazilərinə qarşı xoşagəlməyən münasibətlərinin şahidi olmuşuq. Bundan əvvəl Hadi Rəcəblinin əlillərlə bağlı fikirləri olmuşdu və onun üstünə çox gedilmişdi. Qazilərin dərman məsələsi ortaya çıxandan əvvəl tədbirlərin

Hadi Rəcəbli Qarabağ qaziləri ilə görüşdü

Rey Kərimoğlu: "O deyir ki, fikirlərim təhrif olunub"

Rey Kərimoğlu

birində təsadüfən Hadi Rəcəbli ilə görüşdüm. O, səmimi şəkildə mənə bildirdi ki, elə bir söz deməmişəm. Onun ardınca Milli Məclisdə çıxışları olmuşdu, onu mənə göndərdi. Bu görüş texmən oktyabrın 20-də olmuşdu. Hələ o zaman bu söhbət ortaya çıxmamışdı. Hadi Rəcəbli bərsində mətbuatda gedən fikirləri təsdiq etmir. O deyir ki, fikirlərim təhrif olunub. Bu gün deputatların, vəzifə sahiblərinin heyat tərzinə bizə bənzər deyil. Ona gö-

rə də haqlı olaraq əhali arasında onlara qarşı narazılıq var, yaşıam tərzinə görə. Necə olur ki, vətən uğrunda döyüşüb iki ayasını itirən oğlana 75 manat pensiya verilir və deyirlər ki, get yaşa. Amma bir deputat özü üçün hər cür şərait qurur. Bizə gələndə isə bu olur. Əlillərlə bağlı hər hansı bir məsələ olanda sözümlü daim deyirik, problemləri qaldırıq. Heç kimdən qorxumuz, çəkinəcəyimiz yoxdur. Hadi Rəcəbli isə konkret deyir ki, belə bir söz deməmişəm. Bundan sonra nə deyə bilərik?"

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa həkərinin bu şəkildə qınanmasını doğru hesab etmir: "Hər kəsin məsələyə müxtəlif cür yanaşma tərzə var. Bu tərz cəmiyyətdə müxtəlif kateqoriyalı insanların razı salmır. Amma deputat müstəqil işi gören şəxsdir. Bu cür düşünür, bu cür də çatdırır. Bu baxımdan, onun açıqlamasına hər hansı bir irad bildirmək doğru deyil. Fikrimcə, Qarabağ qaziləri ilə bağlı gediş

haqqı məsələsi bir qədər fərqlidir. Daha çox onu kompensasiya edən vəsait veriblər. Hamı ilə bərabər şəkildə. Amma əlavə kompensasiya edən şəxs kimi gediş haqqından istifadə edə birlər. Bu, ümumi tənzimləmənin içərisində gedə bilər. Amma dərman pulu olmalıdır. Çünki bu insanlar vətən üçün vuruşublar. Bu şəxslər borclu deyillər ki, haradansa vəsait tapıb müalicələrinə xərcləsinlər. Sağlamlıqlarını özlərini qorumaq üçün itirmə-

yiblər. Vətəni qorumaq üçün itiriblərə, dövlət də bunları nəzərə alıb, öz büdcəsindən həmin vəsaiti təmin etməlidir. İl ərzində yüzlərlə yerə bu vəsait xərclənir, səmərəli və ya səmərəsiz şəkildə. Amma ən çox xərclənməli birinci yer Qarabağ qazisi-dir. Çünki səhəri gün kiminsə döyüş getməsi maraqlı olmayacaq. Özü əminliklə bunu etməyəcək. Canını vətən uğrunda qoymuş şəxsə həm dərman pulu verilməli, həm də onların müalicəsi üçün tədbirlər görülməlidir. Məsələlər bu formada həyata keçirilməlidir. Mənim fikirlərim bundan ibarətdir. Amma deputatın hər hansı bir açıqlama vermək hüququ var. Bu baxımdan, bu qədər kampaniya aparmağa ehtiyac yoxdur. Əslində bu məsələlərin bu şəkildə gündəmə gətirilməsinin faydası o olur ki, unudulmuş Qarabağ qazilərinin problemləri dilə gətirilir və müzakirələr aparılır. Bu istiqamətdə yaqın ki, bunların müəyyən nəticələri olar".

□ **Cavanşir ABBASLI**

OPEC-in Vyana toplantısında neft boslari dalaşib

Məlumatla görə, Səudiyyə təmsilçiləri İrani hədələyib ki, əgər onlar hasilatın dondurmasalar, o zaman Ər-Riyad hasilatı kəskin artıracaq

Neft ixrac edən ölkələrin təşkilatı OPEC-də yeni qalmaqal yaranıb. Virtualaz.org xəbər verir ki, "Reuters" agentliyi OPEC üzvü olan ölkələrlə kartele üzv olmayan ölkələrin nümayəndələrinin ötən həftə Vyana

hasilatın məhdudlaşdırılması məsələsi ilə bağlı keçirilmiş iki günlük toplantı zamanı Səudiyyə Ərəbistanı nümayəndə heyətinin İrani hədələdiyini bildirir. Bu haqda agentliyə müzakirələrdə iştirak etmiş beş ayrı mənbə məlumat verib.

Məlumatla görə, Səudiyyə təmsilçiləri İrana xəbərdarlıq edib ki, əgər onlar hasilatın dondurulması və ixtisarına razılıq verməsələr, o zaman Ər-Riyad hasilatı kəskin artıracaq. Səudiyyə nümayəndələrinin İrani yanaşı hasilatı azaltmaq istəməyən digər ölkələri də bu haqda xəbərdar etdiyi bildirilir.

"Səudiyyəllər hasilatı gündə 11 milyon barelə, hətta 12 milyon barelə qaldıracaq, nəticədə nefti yenidən kəskin ucuzlaşdıracaq" dedilər. Bundan sonra krallıq OPEC-in noyabrın 30-na planlaşdırılmış görüşünə də qatılmayacağını bildirdi. Vyana görüşündə iştirak edən mənbə deyib.

Lakin Fars körfəzi ölkələrinin birinin nümayəndə heyətindəki mənbə Səudiyyə Ərəbistanının hasilatı artırmaqla hədələdiyini təsdiq etməyib. Mənbə deyib ki, hasilat arta bilər, ancaq bunun dəqiq belə olacağını demək çətindir. OPEC-in baş katibi Məhəmməd Barkindo isə bildirib ki, Səudiyyə nümayəndə heyətinin danışıqlara töhfəsi "həmişəki kimi konstruktiv idi".

Xatırladaq ki, Azərbaycanın energetika naziri Natiq Əliyevin sədrlik etdiyi (Natiq Əliyev toplantıda nazir statusunda iştirak edən yeganə nümayəndə olduğu üçün sədrlik ona həvalə edilmişdi) Vyana toplantısında hasilatın məhdudlaşdırılmasını razılaşdırmaq mümkün olmayıb. Natiq Əliyev jurnalistlərə bildirmişdi ki, İran və İraq hasilatının məhdudlaşdırılmasını dəstəkləmir, onlar daha çox bazarda paylarını artırmaq barədə düşünür. Məsələ noyabrın sonlarında OPEC-in neft nazirlərinin toplantısında bir daha müzakirəyə çıxarılmalıdır.

"Reuters"ə məlumat verən digər mənbə deyib ki, Vyana görüşündə Səudiyyə nümayəndə heyəti noyabrın sonlarında OPEC-ə daxil olan və olmayan neft ölkələrinin birgə toplantısında iştirak etməyəcəkləri haqda xəbərdarlıq edib. Ər-Riyad təmsilçiləri bunu İrannın hasilatı azaltmaqdan imtina etməsi ilə əsaslandırıb. Lakin daha sonra görüşün digər iştirakçıları səudiyyəlləri həmin görüşdə iştirak etməyə razı sala bilərlər.

"Biz hiss edirdik ki, səudiyyəllər görüşü pozmaq istəyirlər"-mənbə deyib. Mənbənin sözlərinə görə, OPEC üzvləri və kartele daxil olmayan neft ölkələri İrandan narazıdır. Çünki İran hasilatı dondurmaq istəmir. Hətta İraq da İrana qoşulub və regiondakı hərbi münaqişəni əsas götürərək hasilatı artırmaq istəyir.

İran sanksiyaların götürülməsindən sonra neft hasilatını gündə azı 4 milyon barelə qaldırmağa çalışır. Hazırda hasilatı həcmi bu rəqəmə yaxındır. Tehran OPEC-in ümumi hasilatında 12.7 faiz paya malik olmağı, sutkada 4.2 milyon barel neft hasil etməyi planlaşdırır. Səudiyyə Ərəbistanı isə hesab edir ki, İran hasilatı sutkada 3.66 milyon barelə endirilməlidir.

Xatırladaq ki, hasilatın dondurulmasına dair bundan əvvəl Əlcəzairdə əldə edilmiş ilkin razılaşma sayəsində neft bahalaşaraq 50 dollar keçmişdi. Lakin Vyana görüşünün nəticəsiz bitməsindən sonra neft yenidən ucuzlaşdı və 45 dollara qədər endi.

boş-bekar dayanıb. Hərdən gətirib qazılıb dağılmış əraziyə 1-2 maşın çınqıl töküblər gedirlər.

Cəmi 1 kilometr yolun təmiri 6 aydır ki, yekunlaşmaq bilmir.

Nəzərə çatdırmaq ki, Bakı-Sumqayıt yolunu

2006-2009-cu illər ərzində "Ak-kord" şirkəti inşa edib. O zaman şirkət bu yolun 30 il müddətində dağılmayacağını, bu müddət ərzində fasiləsiz istismar ediləcə-

yini bildirmişdi. Ancaq nəinki 30 il, təxminən 3 il sonra - 2012-ci ildən Bakı-Sumqayıt yolunda müxtəlif yerlərdə çökmə, qabar-ma və dağılmalar başladı. Hazırda yolun xeyli hissəsinin təmirə ehtiyacı var.

Qeyd edək ki, Bakı-Sumqayıt-Quba yolunun inşasına 600 milyon manata yaxın vəsait xərclənmişdi.

□ **M.MAHRIZLI**

"Azəravtoyol" 20 min əhalisi olan qəsəbəyə 6 aydır zülm edir

Bakı-Quba yolunun Ceyranbatan hissəsində təmir işlərinin "donması" səbəbindən ölkənin şimal girişində və strateji obyektin yaxınlığında xaotik durum yaranıb

2010-cu ildə tam istismara verilən və 30 il müddətində dağılmayacağı deyilən Bakı-Quba yolunda cəmi 2-3 sonra qabarmalar, çökmələr müşahidə olunmağa başladı. Təxminən 2014-cü ilin sonlarında Bakı-Quba yolunun Ceyranbatan qəsəbəsindən keçən hissəsi də yararsız hala düşdü. Bir neçə dəfə həmin ərazidə yolu yamasalar da, xeyri olmadı. Nəhayət, 2016-cı ilin may ayının sonlarında yolun Ceyranbatandan Saray postuna qədər tam yararsız hala düşmüş hissəsinin əsaslı təmirinə başlandı.

Elə həmin gündən də 20 min nəfər əhalisi olan Ceyranbatan sakinlərinin, həmçinin bu yoldan istifadə edən minlərlə vətəndaşın məşəqqətli günləri başlandı.

Bərpa işlərinin ləng aparılması və təmirə bağlanan yolda hərəkətin düzgün tənzimlənməməsi Ceyranbatan qəsəbəsi ərazisində avtomobillərin hərəkəti aylardır iflic olub. Ərazidə mütəmadi olaraq müşahidə aparmaq imkanımız olduğun-

dan bunun şahidi oluruq. Təmirə başlanan yol Ceyranbatanın əsas giriş-çixışının qarşısından birtərəfli qaydada bağlanıb. Nəticədə Bakı-Sumqayıt yolu ilə intensiv hərəkət edən maşınlar burada tıxac yaradır, qəsəbəyə dönmə maşınları da bir yandan yolu bağladığı üçün hərəkət iflic olur. Burada hər gün pik saatlarda yol keçilməz olur, Ceyranbatana dönüşdə mütəmadi şəkildə qəzalar baş verir. Bu müddətdə ərazidə bir neçə ağır qəza baş verib, piyada vurulub. Tə-

mir-bərpa işlərini həyata keçirən qəsəbənin digər (köməkçi) giriş-çixış yolunu, həmçinin əsas girişə dönüş yerini də bağladığı üçün burada xaotik bir vəziyyət yaranıb. Üstəlik də həmin yerdə piyada keçidi var; sürücülər bilmir ki, piyadaları gözəlməsinlər, yoxsa hərəkət edib tıxac səbəb olmasınlar.

Adətən yolları təmir edəndə əsas yolda hərəkət çətinləşərkən köməkçi giriş-çixışları açıq saxlayıb, hərəkətin intensivliyini bərpa edirlər. Ceyranbatanda

isə bunun əksinədir, qəsəbəyə daxil olmaq üçün dönüş yerini belə lüzum olmadan qapadıblar. Hansı ki, hələlik həmin ərazidə təmir getmir, yol bağlanmayıb. Amma həmin ərazidə qəsəbəyə dönüşün nə üçün bağlandığını heç kim bilmir. Yol polisləri özləri də buna məəttəl qalıb.

Həmçinin YPX əməkdaşları günün çox hissəsini burada yolu tənzimləməyə məcbur olurlar. Axsam saatlarında isə onlar tıxacın qarşısını almaq üçün Ceyranbatana dönüşü tamamilə bağlayırlar və qəsəbəyə gələn yüzlərlə sakin gedib Sumqayıt girişindən dönüş əks yolla geriye qayıtmalıdır ki, evinə yetişsin. Bunun üçün də azı 10 kilometr əlavə yol qət etmək lazımdır.

Yaranmış xaotik durumu tənzimləmək məcburiyyətində qaldıqlarından YPX əməkdaşları yollarda qayda pozan sürücülərlə mübarizə aparmaqdan da yayınmış olurlar.

Bu yol Azərbaycanın şimal girişini olduğundan və alternativ magistral olmadığından, həmçinin təmir-bərpa işləri Ceyranbatan su anbarı kimi mühüm strateji obyektin qarşısında aparıldığından burada işlər gecə-gündüz aparılmalı idi ki, xaotik və təhlükəli durum tez bir zamanda aradan qalxсын.

Ancaq sentyabra qədər ləng aparılan işlər qeyd edilən ayın ortalarından tamamilə dondurulub. Əraziyə cəlb edilən texnika

Bu ilin on ayı ölkə iqtisadiyyatında bir çox məqamlarla yadda qalıb. Ötən müddətdə kəskin devalvasiya olmasa da, manat dəfələri çətin durumda qalıb. Manatı xilas etmək üçün ciddi addımlar atılsa da, ilin sonuna milli valyutanı yeni sınaq gözləyir. Ötən on ayda banklarla bağlı durum da ürəkəçən olmayıb, üstəlik, yenə də bankların bağlanma təhlükəsi var. Ölkədə ümumilikdə baş verən iqtisadi azalma isə ekspertlər tərəfindən narahatlıqla vurğulanır.

Ekspert Natiq Cəfəri məsələ ilə bağlı musavat.com-a bildirib ki, əslində on ayda ən yaddaqalan məsələ ondan ibarət oldu ki, Azərbaycan ümumi daxili məhsulu nəinki MDB ölkələrində, hətta dünyada da ən çox azalan ölkələrdən biri oldu: "Rəsmi məlumata görə, ümumi daxili məhsulda 4 faizə yaxın azalma oldu. Xarici ticarət dövriyyəmiz azalıb, iqtisadi aktivlik azalıb, yeni bununla bağlı makroiqtisadi göstəricilərdə çox ciddi geriləmələr olub. Adambaşına düşən dollar ekvivalentində milli gəlirimiz, ÜDM azalıb, xarici borcumuz isə artıb. Bütün bunlar on ayın neqativ göstəriciləridir. Makroiqtisadi sahədə ciddi geriləmələr olub. Azərbaycan hökuməti hələ də iqtisadiyyatda yol xəritəsi ilə bağlı, hansı ardıcıl addımların atılması ilə bağlı, belə bir proqramını hazırlayıb təqdimatını keçirməyib. Bəzi məsələlər var ki, məcburiyyətdən doğan irəliləyiş kimi qeyd etmək olar. Məsələn, gömrüklə bağlı müəyyən prosedurların şeffaflaşması prosesi baş verdi. Bu da büdcənin doldurulması ilə əlaqədar idi. Bu il iqtisadi aktivliyin xarici ticarət dövriyyəsinin azalmasına baxmayaraq, keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən gömrükdə təxminən 40 faizə yaxın artıq yığım oldu. Bu, onu göstərir ki, keçən illərdə gömrükdə rəsmiləşmə bərbad vəziyyətdə olub. Qeyri-leqal rəsmiləşdirmələr olurdu. Bu il bu sahədə müəyyən dərəcədə irəliləyiş olduğunu qeyd etmək mümkündür. Kənd təsərrüfatı ilə bağlı müəyyən qərarlar verildi. Yeni kənd təsərrüfatı sahələri və yaxud da keçmişdə Azərbaycanın müəyyən uğurları olmuş kənd təsərrüfatı sahələri, məsələn, pambıqçılıqla bağlı müəyyən qərarlar verildi. Onun həyata keçirilməsinin ilk addımlarını gördük. Amma görünən odur ki, hələ də bu, biznes yanaşması və ya gəlirliliyə hesablanmış bir yanaşma deyil. Sovetdən qalma bir yanaşmadır. İnzibati üsullarla, hökumətin verdiyi tapşırıqlarla bu işi yerinə yetirməyə çalışırlar. Bu da effektiv, düzgün yol deyil. Əslinə qalsa, bu ilin on ayını Azərbaycanın müstəqillik tarixində ən problemli on ay kimi qeyd etmək olar. Bütün makroiqtisadi göstəricilərdə, hökumətin illərdir fəxrlə danışdığı göstəricilərdə ciddi geriləmələr oldu".

Müstəqillik tarixində ən çətin 10 ay...

İqtisadçı ekspertlər niyə bədbindirilər?

Ekspertin sözlərinə görə, hazırda inkişaf etdirilməsi planlaşdırılan qeyri-neft sektorunda da vəziyyət və gözləntilər ürəkəçən deyil: "Doğru-dürüst yanaşma olarsa, normal stimullaşdırma proqramları olsa, idarəetmədə olan problemlər və bürokratik əngəllər aradan qaldırılsa, büdcədən ayrılan vəsaitin şeffaflığı təmin olunsay, bu sahələrin inkişafında müəyyən irəliləyişlərə nail olmaq olar. Amma heç kim özünü aldatmasın. Azərbaycana neftdən gələn gəlirlərin həcmi bu sahələrin heç biri əvəz edə bilməyəcək. Buna uzun zaman lazımdır. Həmçinin neqliyyat dəhlizinin yaradılmasına, bunun gəlirliliyi sahəyə çevrilməsinə, kənd təsərrüfatında ciddi gəlirliliyin əldə olunmasına uzun zaman lazımdır. Eyni zamanda ciddi investisiya lazımdır. Azərbaycanın müəyyən uğurları olmuş kənd təsərrüfatı sahələri, məsələn, pambıqçılıqla bağlı müəyyən qərarlar verildi. Onun həyata keçirilməsinin ilk addımlarını gördük. Amma görünən odur ki, hələ də bu, biznes yanaşması və ya gəlirliliyə hesablanmış bir yanaşma deyil. Sovetdən qalma bir yanaşmadır. İnzibati üsullarla, hökumətin verdiyi tapşırıqlarla bu işi yerinə yetirməyə çalışırlar. Bu da effektiv, düzgün yol deyil. Əslinə qalsa, bu ilin on ayını Azərbaycanın müstəqillik tarixində ən problemli on ay kimi qeyd etmək olar. Bütün makroiqtisadi göstəricilərdə, hökumətin illərdir fəxrlə danışdığı göstəricilərdə ciddi geriləmələr oldu".

yi dövlət etsin, hər şey dövlət investisiyası hesabına olsun- tipli yanaşma dəyişməsə, kənd təsərrüfatı sahəsində ciddi inkişaf olmayacaq. Hətta dəyişsə belə, uzun zaman lazım olacaq ki, Azərbaycanda kənd təsərrüfatından ciddi gəlirlər əldə olun-

yanaşması indiki halda daha düzgündür. Manatın məzənnəsinin ucuzlaşmasına təsir göstərən amillərdən biri də ABŞ-da FES faizləri artırmaq ehtimalının getdikcə artmasıdır. Dekabrın 13-14-də keçiriləcək növbəti və son iclasda bu qərar qə-

"Hökumət xarici kredit axtarışındadır"
Natiq Cəfəri: "Azərbaycan üzərinə götürdüyü iri layihələri yerinə yetirə bilmir"

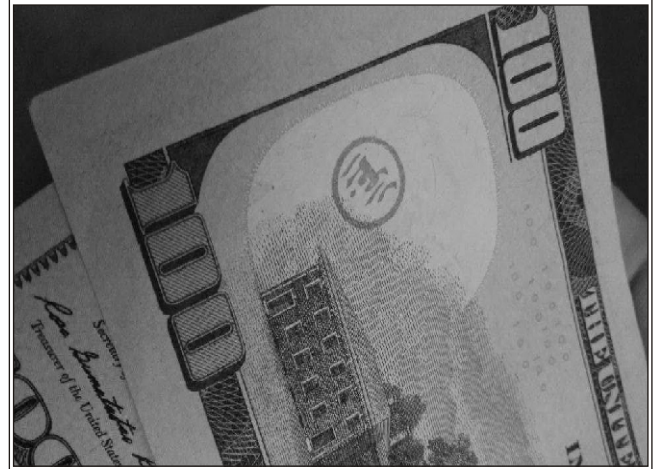
Azərbaycan üzərinə götürdüyü iri layihələri yerinə yetirməkdə çətinlik çəkəcək. Ekspert Natiq Cəfəri ölkənin qoşulduğu və davam etməkdə olan iri layihələrə pul tapmadığını düşünür. Ekspert musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, elə bu səbəbdən hökumət xarici kredit axtarışındadır.

"TANAP, TAP, "Şahdəniz" kimi layihələrə pul icmal büdcədən ayrılır. Neft Fondundan birbaşa ayrılmalar nəzərdə tutulur. Hələ işlərin heç yansı belə görülməyib. Xeyli vəsaitin Azərbaycan tərəfindən ödənilməsi lazımdır. 2018-2019-cu illərdə bu vəsait ödənilməlidir. 2020-ci ildə bu proje həyata keçirilməli və fəaliyyətə başlamalıdır. Ona qədər Azərbaycan üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməlidir. Bu öhdəliklər "Şahdəniz 2" layihəsində 20 faiz, TANAP-da 57 faiz, TAP-da isə faizdir. Toplamda 17-18 milyard dollara qədər Azərbaycanın üzərinə öhdəlik düşür. Bu öhdəliklər də yaxın iki il ərzində yerinə yetirilməlidir".

Ekspertin sözlərinə görə, bu öhdəliklər Neft Fondu hesabına, yaxud beynəlxalq təşkilatlardan alınacaq kreditlər hesabına ödəniləcək: "Bunun dövlət büdcəsinə birbaşa aidiyyəti yoxdur, icmal büdcədə qeyd olunur. Həmçinin dövlət büdcəsində də bəzi iri layihələrin maliyyələşməsi dayanıb. Bu, dövlət nəzarətində olan, dövlət sifarişi ilə aparılan təmir-tikinti işləri ilə əlaqədardır. Gələn il də azalma nəzərdə tutulur. Təmir-tikinti sifarişlərində və işlərində 38 faiz azalma olacaq. Bu layihələrə vəsait azaldıqca, işsizliyin artması və iqtisadi aktivliyin azalması da müşahidə olunur. Uzun illər büdcədən asılı bir model idi, indi büdcənin xərcləmələri azaldıqca, ölkədə iqtisadi aktivlik də zəifləyir".

N.Cəfəri qeyd edib ki, gələn il bu çətinlik daha da artacaq. Neftin qiymətinin enməsi əsas səbəbdir. Hökumətin apardığı kredit danışıqlarının əsas səbəbi budur. Öhdəliklər yerinə yetirilməsi üçün kredit axtarır.

□ RÖYA RƏFİYEVA

Banklarda möhürlü dollarlar satılır

Vətəndaşlar bildirirlər ki, bu cür dollarları Rusiya bankları qəbul etmirlər

Paytaxtda banklarda valyuta dəyişən zaman vətəndaşlara xüsusi ştampli dollarlar verilir. Bu pulları isə Rusiyada istifadə etmək mümkün deyil. Bununla bağlı müraciət edən vətəndaşlar bildirirlər ki, Azərbaycanda banklarda dəyişdikləri, yəni aldıkları dollarları Rusiyada istifadə edə bilmirlər. Dollara vurulmuş kiçik möhürlər səbəbindən Rusiyada xırdalanmır. Rusiya bankları bu dollarları almaqdan imtina edirlər.

Ekspert Əkrəm Həsənov məsələ ilə bağlı musavat.com-a bildirib ki, bu dollarlar əslində saxta deyil: "Belə ştamplara adətən tez-tez rast gəlinir. Ərəb ölkələrində də var, bizdə də var, bəzi digər ölkələrdə də var. Bankların bəziləri, sadəcə, banknotu yoxlayanda heqiqi olmağını bununla təsdiqləyir. Bəziləri özünə uyğun ştamplı vurur ki, sonra nə zamansa yoxlasın, həmin pul ona qayıdacaq, ya yox? Belə baxanda, müxtəlif səbəblərdən bu ştamplar vurulur. Əksər ölkələrdə bu, dollara etibar azaltmır. Əsas odur ki, əsginaz özü heqiqidir. Rusiyada isə belə şeyləri tez-tez edirlər, bu cür valyutaları qəbul etmirlər. Elə bir ciddi problem deyil, əslində sırf Rusiyada belədir. Ştamplar həmişə var, indi problem kimi ortaya çıxmıyıb. Rusiyada qəbul etməmələri öz yanaşmalarıdır. Digər ölkələrdə bu cür valyutanı banklar qəbul edirlər".

□ RÖYA

sun. Azərbaycanın isə nə zamanı, nə pulu yoxdur. Bu cür vəziyyət hökuməti seyntnot vəziyyətinə salıb. Və çox ciddi şəkildə görünən odur ki, hökumət bir sahədən digər sahəyə keçidlər etməklə, müəyyən qədər vəziyyətdən çıxmağa çalışır. Amma təəssüf ki, hələlik pozitiv dəyişiklikləri görmürük".

Ekspert Qubad İbadoğlu isə növbəti iki ayla bağlı proqnozlarını bölüşüb və vəziyyətin yaxşı olmayacağını vurğulayıb. "Qərarlaşmış tendensiya göstərir ki, cari ilin son 2 ayında milli iqtisadiyyatda ciddi dəyişikliklər baş verə bilər. Əgər ölkədə sürətli və kompleks islahatlar başlansa, belə dəyişikliklərdən ən çox əziyyət çəkən istehlakçılar və azad biznes icması olacaq", - deyir ekspert qeyd edib. Onun sözlərinə görə, son iki ayda qiymətlər daha sürətlə bahalaşacaq: "Manatın məzənnəsinin ucuzlaşması, mövsümi amillərin fəallaşması və dövriyyədə pul bazasının artması istehlak qiymətləri indeksini yüksəldəcək. Bu ilin oktyabrında ölkədə pul bazası 9,4 faiz artaraq 7,4 milyard manat olub".

Q.İbadoğlunun sözlərinə görə, manatın məzənnəsi ucuzlaşmaqda davam edəcək: "Çünki müşahidələr göstərir ki, Mərkəzi Bankın məzənnə siyasətindəki son dəyişiklik onun gerçək kursunun müəyyənələnməsinə hədəflənib. Bu siyasəti kifayət qədər vaxt itirəndən sonra gec də olsa məqbul hesab edən Mərkəzi Bankın hazırkı

çılmazdır".

Ekspert həmçinin qeyd edib ki, tədiyyə balansının kəsiri bir az da artacaq: "Noyabrın 30-da OPEC neft hasilatının müəyyən səviyyədə dondurulması məsələsində razılaşma əldə etməzsə, neftin dünya bazar qiymətləri bir az da ucuzlaşacaq. Bu da ilin sonunda ölkənin əsas ixrac məhsulundən əldə edilən valyuta gəlirlərinin azalmasına gətirib çıxaracaq və tədiyyə balansının cari hesabları planının kəsirinin artımını sürətləndirəcək. Noyabrın 2-də dünya bazarında 1 barel Brend markalı neftin qiyməti 47,7 dollar olub".

Eyni zamanda dövlət büdcəsinin defisiti sürətlə çoxalacaq: "Son iki ayda dövlət büdcəsinin xərcləmələrinin artması onun kəsirinin çoxalmasını şərtləndirəcək. Bu ilin 9 ayında dövlət büdcəsinin 519,1 milyon manat məbləğində kəsiri, defisit yaranıb. Həmin dövrdə dövlət büdcəsinin xərcləri proqnoza nisbətən 12,5 faiz az icra olunub. Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları daha da azalacaq. Bu ilin son aylarında dövlətin, şirkətlərin, bankların xarici valyuta ilə borc öhdəliklərinin artımı dollara tələbatın çoxalmasını şərtləndirəcək. Hətta Dövlət Neft Fondunun müdaxiləsi davam etsə də belə Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları çoxdan qorunan qırmızı xətti keçərək 4 milyard dollardan da aşağı düşəcək. Oktyabr ayının 30-na Mərkəzi Bankın sərəncamında olan rəsmi valyuta ehtiyatlarının həcmi 4 milyard 5,5 milyon ABŞ dolları təşkil edib".

□ RÖYA

Yarımfabrikat qidalar xərcəng törədir - SOS!

Mütəxəssislər bu cür məhsullardan istifadə zamanı diqqətli olmağı tövsiyə edirlər...

Indiki dövrdə çox vaxt ürəyi xəngəl, düşbərə, dolma istəyənlər özünü əziyyətə salmır və mağazalardan yarımfabrikat almaqla qısa zamanda bu yeməkləri ərşəyə gətirirlər. Hazırda marketlərdə dolmadan tutmuş, kotletə, düşbərəyə qədər bütün yeməklərin yarımfabrikatları satılır. Müxtəlif qiymətə olan bu qidalar yerli istehsal olmaqla yanaşı, Türkiyə və Rusiyadan da gətirilir.

Belə məhsulların yararlılığı müddəti müxtəlifdir - ən azı 6, ən çoxu isə 1 il. Hazır bişmiş, bir-biri ilə reaksiyaya girmiş yeməklərin 1 il saxlanma müddətinin olması isə

həmin qidaların keyfiyyətinə şübhə yaradır. Hər necə olmasa, ev şəraitində hazırlanan hər hansı yemək 2 gün qalanda artıq onu 3-cü gün yeməmək məsləhət görülür.

Bir neçə marketə baş çəkib satıcılara yarımfabrikat qidaların sənədləri ilə tanış olmaq istədiyimizi bildirsək də bu qidaların sənədlərini bizə göstərmədi. Sənədlərlə tanış olmaq istəyimizdə məqsəd qidanın üzərində olan etiketdəki yararlılıq müddəti ilə sənəddəki müddətin eyniliyini yoxlamaq idi. Hazır qidaların hazırlanma şəraiti, həmçinin onun tərkibində istifadə edilən ərzaqların, yağın keyfiyyəti bizə məlum olmadığı üçün zəhərlənmə halları baş verə bilər.

Amerika elm adamlarının araşdırmasına görə, yarımfabrikat və hazır qidalar mədə xərcəngi riskini artırır. Mütəxəssislər bu cür qidaların böyüklərdə xərcəngə tutulma riskini 30, uşaqlarda isə 60 faiz artırdığını bildirir. Hazır qidalar həmçinin şəkərli diabet, təzyiq, ürək-damar xəstəliklərinə gətirir, uşaqların inkişafına və boy atmasına maneə yaradır.

Standartlaşma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Fazil Talıblı hesab edir ki, istehlakçılar bu məhsulu almaqdan boyun qaçırmalıdır: "İstehsal olunan məhsul istər yarımfabrikat olsun, istərsə də tam hazır olmuş sənaye məhsulu, onların saxlanma müddəti o məhsula məxsus, onun istehsalına uyğun standartla tənzimlənir. Əgər bu məhsullara standart yoxdusa, həmin məhsullara məhsul sahibkar texniki şərt hazırlayıb və müvafiq qurumlarla razılaşmadan sonra qeydiyyatla alınır. Razılaşmada da təbii ki, Səhiyyə Nazirliyi texniki şərti imzalayıb və təsdiqləyir. Əgər bu sənədlər yox-

dursa, ümumiyyətlə, sənədlərdə saxlanma müddəti məhsulun etiketinin üzərində başqa, sənədlərdə başqa yazılırsa, bu, artıq istehlakçı hüquqlarının pozulmasıdır. Yoxlamalara gəlinə isə bir ildən çoxdur ki, bu dayandırılıb və komitə yanında texniki tənzimləmə və standartlaşdırma üzrə dövlət nəzarəti xidməti bu qanunun tələblərini icra edir. Ona görə də biz heç nə deyə bilmərik. Təbii ki, bir il saxlama müddəti olan yarımfabrikat məhsulu alıb istehlak etmək məntiqsizlik olardı. Bu sahədə dövlət nəzarəti olmasa belə, ictimai nəzarət güclü olur. İstehlakçı bu məhsulları almaqdan boyun qaçırmalıdır. Bir daha deyim ki, hər bir məhsulun özünün tərkibinə və ona vurulan qida əlavələrinə əsasən saxlama müddəti müəyyənləşdirilir. Bu da resepturasında öz əksini tapır. Resepturaya isə Səhiyyə Nazirliyi təsdiq edir. Məhsul üzərində yazılan saxlama müddəti mütləq şəkildə o məhsulun istehsalını təmin edən texniki normativ sənədlərlə, standartlarla və yaxud texniki şərtlərlə tənzimlənməli və sahibkar buna əməl etməlidir".

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov bildirdi ki, yarımfabrikat yeməklərin yararlılıq müddəti 1 il ola bilməz: "Ölkədə qida təhlükəsizliyi haqqında qanun yoxdur. İndi elə bir vəziyyətdir ki, istənilən yerdə ən təhlükəli qida satılırsa, heç bir dövlət orqanının icazəsi yoxdur ki, onun qarşısını alsın. Ölkədə insanların kütləvi zəhərlənməsi baş verir. İqtisadiyyat Nazirliyində oturanlar heç bir iş görmür, insanlar ancaq məhkəmələrə

göndərməklə məşğuldurlar. Mənim də fikrimcə, yarımfabrikatların yararlılıq müddəti o qədər ola bilməz. Onların müddəti standartlarda müəyyən olunur. İnsanlar bu məhsulları almaqdan birmənalı şəkildə imtina etsinlər".

Azərbaycan Milli Kulinarika Mərkəzinin (AMKM) baş direktoru Tahir Əmiraslanov isə bu məhsullardan imtina etmənin doğru fikir olmadığını, hər bir məhsulun saxlama şəraiti olduğunu dedi: "Əgər ərzaq dondurulmuş vəziyyətdədirsə, o saxlanıla bilər. Bu ərzaqları mənfə 30-dan yuxarı temperaturda saxlamaq lazımdır. O temperaturda mağazalarda yarımfabrikat məhsullar saxlanılırsa, problem yaranmaz. Bilirsiniz ki, Sovet İttifaqının 30-50 illik et ehtiyatı başqa qidalar ehtiyatı olaraq konservləşdirilmiş vəziyyətdə saxlanılırdı. Dondurma da konservləşdirmənin bir növüdür. Amma hər temperatur üçün hər bir ərzağın saxlanma müddəti var. Bunlar mənim əzbərdən yadımda deyil. Amma ən az saxlanılan farş, mayonezle qatışdırılmış qidalardır.

Ancaq elə salatlarımız var ki, süfrəyə verildə mayonez vurulur, sonra onu soyuducuda saxlamaq olmur. Onu süfrəyə verib 10-15 dəqiqə ərzində istifadə etmək lazımdır. Yarımfabrikatlar da müxtəlif olur. Ola bilər heç bir qatqısız bütöv et olsun. Çörək məhsullarını da saxlamaq mümkündür. Məsələn, biz yuxarı bişirəndən sonra nə qədər saxlayırıq, heç nə olmur. Yeni hər bir məhsul üçün ayrıca olaraq hər bir vəziyyətdə, hansı şəraitdə necə saxlanılır, havanın

nəmliyi nə qədərdir, temperaturun nə qədər olduğu nəzərə alınandan sonra hər bir məhsul barədə ayrıca danışa bilərik. Yarımfabrikat məhsulların nə qədər müddətə saxlanması şəraitində, havanın nəmliyindən asılıdır. Konservlər var ki, dəmir qabların içərisində illərlə saxlanılır. Əgər məhsul düzgün hazırlanıbsa və saxlanma şəraiti, temperaturu düzgün seçilibsə, onu müəyyən müddət saxlamaq olar".

Yarımfabrikat məhsulların insan səhhətinə zərərliyinə gəlinə isə tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullu bu yeməklərin yağları ilə bağlı problem ola biləcəyini dedi: "Yarımfabrikat qidalar konservləşdirilmiş qidalar deyil. Bunlar müəyyən səviyyədə hazırlanmış qidalardır. Konservləşdirilmiş qidalardan həmişə istifadə olunur. Ev şəraitində konservləşmələrdə şəkərdən, duzdan, müxtəlif qaynamalardan və sairə istifadə olunur. Bu metodların bəziləri tarixən sınaqdan keçib. Amma müxtəlif maddələrin qatqıqlarla konservləşdirilməsi də var ki, bu qatqıqların bəziləri orqanizmə ziyanlıdır. Yarımfabrikat məhsullara gəlinə isə onlar texnoloji baxımdan düzgün hazırlanırsa, təhlükəsizdir. Bəzən yarımfabrikat məhsulların hazırlanmasında bəzi yağların tətbiqi, keyfiyyəti məsələsində problemlər ola bilər. Məhsulun saxlanma müddəti isə onun tərkibi və saxlanma şəraitindən asılıdır".

□ Günel MANAFLI
Fotolar müəllifindir

Kişilər!!! Axırcı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədə (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəliyi)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihabi sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Elan

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu! Əziz oxucular, xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün zəng etməyiniz və ya email (kioskum.az@gmail.com ailto:kioskum.az@gmail.com) yazmağınız kifayətdir. Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvanə çatdırırıq! Telefon: (012) 434-93-01

Ölkə banklarının durumu bu il ərzində kəskin şəkildə pisləşib. Bu pisləşmə bir hissəsində bağlanmaya səbəb olsa da, çətin durumda fəaliyyətini davam etdirən banklar da var. Ekspertlər bankların vəziyyətinin ilin sonuna qədər də pisləşməkdə davam edəcəyi qənaətindədirlər.

Ekspert Əkrəm Həsənov məsələ ilə bağlı müsahibə etdiyi zaman bildirib ki, on ay ərzində həm ölkədə iqtisadi durum, həm də xüsusilə bankların durumu xeyli pisləşib: "Söhbət yalnız konkret iqtisadi göstəricilərdən də getmir. Bu da vacibdir. Konkret bank sistemində etimadın sarsılmasıdır. Çünki biz bilirik ki, bank sistemi ilk növbədə etimada əsaslanır. Bu son on ay ərzində də etimad tam sarsılıb. Ona görə ki, Azərbaycanda bu il ərzində ondan çox bank bağlanıb. Hər dəfə də banklar bağlandıqdan sonra rəsmilər deyirlər ki, daha bağlanmayacaq. Hər dəfə də banklar bağlanır. Əhəlinin orada xeyli vəsaitləri batıb. Söhbət əsas sığorta edilməmiş əmanətlərdən gedir. Bu baxımdan, maliyyə sistemi, bank sistemi ilk növbədə əhəlinin və sahibkarların banklara qoyduğu pulla ölçülür. Biz də görürük ki, bu il ərzində əmanətlərin həcmi kəskin şəkildə azalıb. İkincisi, yenə də maliyyə sistemində qaydınıqsa, burada bir şeyi qeyd edim ki, müsibət tərəf sığorta edilmiş əmanətlərin qaytarılmasıdır. Əmanətlərin Sığortalanması Fondu bu vəsaiti qaytarıb və qaytarır. Heç olmasa, bu sardan dövlət düzgün mövqə tutdu ki, nəyin bahasına olursa-olsun, sığortalanmış əmanətləri mütləq qaytarmaq lazımdır. Amma sığorta edilməmiş əmanətlərdə vəziyyət pisdirdi".

Ekspertin sözlərinə görə,

digər tərəfdən, problemlə bəzi məsələləri daha da artırıb və kəskinləşib: "Bu, həm onunla bağlıdır ki, devalvasiya, yeni dollar borcu olanların borcu daha da artıb. Çünki il ərzində biz gördük ki, manat bir neçə dəfə devalvasiyaya məruz qalıb. Bu müddət ərzində bəzən süni şəkildə manatın məzənnəsini qaldırdılar. Amma yenə də sonra öz vəziyyətinə qayırdı. Buna görə də bu, bəzi məsələləri olduğu üçün qalıb. Bu barədə biz həmişə öz fikirlərimizi bildiririk. Banklar da bu məsələdə güzəştə getmir. Dövlət də faktiki olaraq birmənalı bildirir ki, bu məsələyə müdaxilə etməyəcək, banklar vəsaitləri hesabına bunu həll etməlidir. Amma təəssüf ki, banklar da bunu etmir. Vətəndaş-bank qarşılıqlı əlaqəsi bu on ay ərzində daha da kəskinləşib. Mən qorxuram ki, bundan sonra daha da vəziyyət pisləşsin. Etimad baxımından ən pis hal avqust və sentyabr aylarında baş verdi. Bu, dollar qıtlığı ilə bağlı idi. Bu, demək olar ki, maliyyə bazarına etimadı tam sarsıtdı. Çünki açıq-aydın idi ki, kimlərsə "qara bazar"ı imkanlar yaratdılar və vətəndaşların, sahibkarların xeyli pulunu baha qiymətlə aldılar. Sonra isə dolların qiymətini təzədən aşağı saldılar. Bu, bir-iki gün yox, bir neçə həftə davam etdi. Buna görə də aydın idi ki, təsadüfən baş verə bilməzdi. Küçədə duran hansısa təsadüfi dollar alverçiləri-

"Bank sistemində etimad sarsılıb"

Əkrəm Həsənov: "İlin sonuna vəziyyət daha da pisləşəcək"

nin istəyi ilə baş verə bilməzdi. Bir neçə həftə davam edirsə, deməli, bunun arxasında çox ciddi qüvvələr durmuşdu. Bu, milli valyutaya etimadı tamamilə sarsıtdı".

Ə.Həsənov vurğulayıb ki, on ay ərzində banklara nəzarət də gücləndirilməyib: "Bank nəzarəti səlahiyyəti bankdan Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına keçdi. Gözlənti var idi ki, nəzarət güclənəcək. Amma əksinə, zəifləyib. Bunun həm obyektiv səbəbləri də var. Əlbəttə ki, ölkədə iqtisadi vəziyyət pisdirdi. Subyektiv

səbəbi də odur ki, keçmiş bank nəzarətçisi olan Mərkəzi Bank müxtəlif yollarla Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına işləməyə imkan vermir. Bu da başadüşüldür. Çünki indiki vəziyyət onun bir sıra buraşdırıldığı səhvlərin nəticəsidir. "Bank Standard"ın da aqibəti hər şeyi göstərdi. Faktiki olaraq Mərkəzi Bank Palatana aldatmışdı. Yeni ona demişdi ki, bankı sağlamlaşdırmaq olar. Amma sonradan məlum oldu ki, sağlamlaşdırmaq mümkün deyil. O cümlədən ona görə ki, Mərkəzi Bank tərəfindən bank nəzarəti ele bərhad şəkildə

Üç ərəb turist Bakıda öldü

Bakıda baş verən yol-nəqliyyat hadisəsində ərəb turistlər ölüb.

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, noyabrın 5-də Qaradağ rayonunun Ələt qəsəbəsində Şirvan şəhər sakini Rasim Əliyev idarə etdiyi "Mercedes" və Sumqayıt şəhər sakini Elçin Məmmədovun idarə etdiyi "Nissan" markalı avtomobillər toqquşub.

Nəticədə E.Məmmədovun sərnişinlərindən - Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin vətəndaşları Suhail Saeed Almeqbaali və Lamees Ziyad Mahmoud Jbareh hadisə yerində ölüb, özü və digər 1 sərnişini, habelə R.Əliyevin 1 sərnişini xəstəxanaya yerləşdirilib. Faktla bağlı Baş İstintaq və Təhqiqat İdarəsi tərəfindən araşdırma aparılır. Qeyd edək ki, qəzada ölənlər şəxslər-ər-ərvad olub. Onlar vulkan dağına ziyarətə gedirdi.

Bakıda qonaq olan Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri vətəndaşı isə qəfil ölüb. Lent.az-ın məlumatına görə, hadisə Nəsimi rayonu, Nizami küçəsi 61 ünvanının qarşısında - "Torqovı" məhəlləsi adlanan yerdə baş verib. BƏƏ vətəndaşı, 1963-cü il təvəllüdü Abdulla Xatın İbrahim yeriyərək qəfil halı pisləşib və yığılıb. Təcili tibbi yardım briqadası gəlincə, o keçib. Ölüm faktı ilə bağlı araşdırma aparılır.

A.İbrahim Bakıya turist kimi gəldiyi bildirilir.

həyata keçirilmişdi ki, o bankı artıq xilas etmək mümkün deyildi. Bu da, əlbəttə, cəmiyyətdə, xüsusən də bank məsələlərini bilən insanlarda belə təəssürat yaratdı ki, bizim bu aidiyyəti dövlət orqanları hətta o problemləri tam dərk etmir-

lər. Və banklardakı vəziyyəti də, əslində o problemlər nədən ibarətdir, bilmirlər, nə etmək lazımdır, onu da bilmirlər. Bu səbəbdən düşüncəm ki, ilin sonuna vəziyyət daha da pisləşəcək".

□ Rəy RƏFİYEVA

Xaricdə təhsil almaq istəyən azərbaycanlı

tələbələrə viza problemi

Ramin Hacılı: "Sənədlər qaydasındadırsa, viza verməlisən, başqa cür sən kimsən?"

Xarici ölkələrdə, xüsusilə ABŞ-da təhsil alan azərbaycanlı tələbələrə viza almaqda həmin ölkələrin Azərbaycandakı nümayəndəlikləri maneələr yaradır. Belə ki, əzab-əziyyətlə sənədləri toplayan tələbələrin sonda müxtəlif bəhanələrlə xaricdə ali təhsil almaq istəklərinin üstündən xətt çəkilir.

Bu barədə "Yeni Müsavat"a Azərbaycan Avropa Hərəkatının prezidenti, Ümid Partiyasının sədr müavini Ramin Hacılı məlumat verib: "Uzun müddət gənclərin Qərbdə təhsil almaları ilə bağlı məsələlərlə məşğul olmuşam. Hər zaman Amerika və Avropanın təklif etdiyi proqramlarda gənclərin aktiv iştirak etməsi üçün ciddi çəhdlərimiz olub. Bu günə qədər də bu davam edib. Çox təəssüflərsən ki, 2013-cü ildən etibarən bütün proqramlar bağlanmağa başladı, həm Avropa, həm də Amerika ilə Azərbaycan xaricə tələbə göndərmə proqramlarında Amerikanın adını çıxarıb. İki ildir ABŞ-da azərbaycanlı tələ-

bələrin təhsil almaq hüquqları minimuma enib. İl ərzində götürsək, heç 20 tələbə öz bilik və bacarıqlarını Amerikada artırma bilmir. Hansı ki, iki il bundan öncəyə qədər bu rəqəm yüzədən çox idi. Bütün bunlar məni çox narahat edir. Çünki xaricdə təhsil alan bu

tələbələr sonralar öz ölkələrinə ciddi faydalar verirlər. Biz baxsaq görərik ki, təhsil naziri də Amerika təhsillidir. Neft Fondunun rəhbəri də xaricə təhsillidir. Azərbaycanın Avropa ilə əlaqələrində etimad göstərdiyi millət vəkili Harvard Universitetini bitirib. Bu gün ADA və digər bu kimi təhsil ocaqlarının qurulmasında iştirak edən əksər mütəxəssislər Qərbdə təhsil alıblar. Bunların hamısı sevindirici məlumatlar idi və biz sevinirdik. Bir neçə ildən sonra Amerika və digər ölkələrdə oxumuş yüksək səviyyəli kadrlar tapmaq çətin olacaq. Çünki bu proqramların əksəriyyəti bağlanıb. Üstəlik, öz hesablarına xaricdə təhsil almaq istəyənlərin qarşısına Amerikanın Azərbaycandakı Konsulluğu baryer çəkir. Əksər müraciət edən tələbələr viza almaqda çətinlik çəkməkdən şikayətlənirlər. Onlardan tələb olunan bütün sənədləri aparmaqlarına baxmayaraq, mənasız səbəblər üzündən onlara imtina verilir. Qırmızı rəngli kağız əllərində var, hamıya onu verirlər. Şikayətçilərin əksəriyyəti vətəndaş cəmiyyətinə üz tuturlar. Vətəndaş cə-

miyyətinin nümayəndəsiyəm və uzun müddətdir ki, Amerika və Avropa ilə əməkdaşlıq edirəm. Bununla bağlı mənə çoxsaylı müraciətlər daxil olur. Biz gəncləri təhrik edirik ki, Qərbdə təhsil alın, bunun üçün Qərb dəyərlərini burada təbliğ etməyə çalışırıq. Hazırda Azərbaycanda bu istiqamətdə aktiv fəaliyyət göstərən təşkilatlardan biri də biziz ki, işimizi bu istiqamətdə qurmuşuq. Azərbaycan gənclərinə bacardığımız qədər dəstək olmağa çalışırıq. İstəyirik ki, gələcəkdə ölkəmizdə müsbət dəyişikliklər baş versin. Amma gənclərimiz belə çətinliklərlə üzləşirlər. Bu çətinliyi yarıdanlar Amerika və İtaliyanın Azərbaycandakı konsulluğudur. Hər ikisinə qarşı ciddi narazılıqlar var".

R.Hacılı Fransa konsulluğu tərəfindən bu problemlərin yarıldığını da qeyd etdi: "Fransanın Azərbaycandakı konsulluğu bu istiqamətdə yüksək səviyyədə fəaliyyət göstərir. Bütün sənədlər qaydasında olanda viza verir. Sənədlərdə problem olanda düzəliş verəcək yerləri deyirlər və sonra problem aradan qalxır. Amma Amerika və İtaliya səfirlikləri

heç bir əsas gətirmədən maneələr yaradırlar. Deyirlər ki, fiziki görünüşünüz xoşumuza gəlmədi, yaxud siz miqrasiya edə bilərsiniz-filan. Siz haradan düşünürsünüz? Sənədlər qaydasındadırsa, viza verməlisən, başqa cür sən kimsən? Öz şübhələrinizi işin içərisinə qata bilməzsiniz. Bunun nəticəsində gənclərimiz 2-3 min manata sənədləri təşkil edirlər, sonra təhsil arzuları puç olur. Nəticədə ölkədə avara qalırlar. İnsanları hədəfindən çəkirdimə qata verilir. Bütün bunlarla bağlı konsulluqlara müraciət göndərmişəm. Onlardan bu barədə izahat istəyəcəm. Ola bilər ki, başqa ölkə olduqlarını bəhanə gətirib izahat verməsinlər. Bunlar boş söhbətlərdir. Nəyə görə Azərbaycan gənclərinə qarşı bu problemlər ortaya çıxır? Viza rüsumları ölkəmizdə həddindən artıq bahadır. Qonşu ölkələrdə bu qədər rüsumlar yoxdur. Heç bu çətinliklər də yoxdur. Bizdə problemlər saymaq bitmir. Tələbələr artıq nə edəcəklərini bilmirlər. Hər kəs bilməlidir ki, istənilən şəxsin miqrant olmaq ehtimalı var. Bunu əsas götürüb tələbənin qarşısında engel yaratmaq heç bir dəyəre sığmır. Biz heç vaxt eşitməmişik ki, hansısa azərbaycanlı dünyanın harasında terror törədib. Hara gediblərsə, öz məqsədlərinə çatmağa çalışıblar, bunun üçün də başlarını aşağı salıb işləri ilə məşğul olublar".

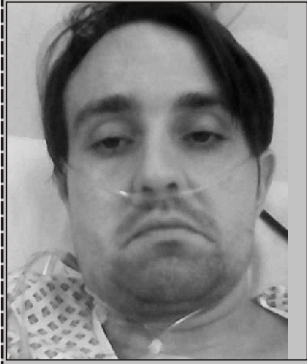
□ Cavansir ABBASLI

MUSAVAT

Son səhifə

N 248 (6569) 8 noyabr 2016

Dişi ağrıyır, ürəyindən əməliyyat etdilər

Daily Mail'in xəbərinə görə, 29 yaşındakı Daniel Murtagh iyirmilik dişi ucubından ölümcül bir bakteriyaya yoluxduğu üçün ölümdən dönüb. Usta olan Daniel çeki itirməsi, halsızlıq və bədəndəki ağrılara görə həkimə gəndə öncə HIV-dən şübhələniblər. Amma qan testləri bədəninə gəzən və ürək qapaqlarını yeyib bitirən ölümcül bir bakteriyayı ortaya çıxardı. Məlum oldu ki, Daniel bu infeksiyanı iltihablanmış dişindən "qazandı". Ürək əməliyyatından öncə onun təcili olaraq dişi çəkilib. Daha sonra 7 saatlıq əməliyyatla Danielə protez ürək qapaqçı taxılıb. Həkimlər bildirdilər ki, bir həftə daha geciksəydi, 29 yaşındakı adam həyatını itirə bilərdi. Gənc adam bəsit bir diş ağrısının onu ölümlə burun-buruna gətirdiyinə hələ də inanmır. Daniel deyir ki, "dişlərimə hər zaman yaxşı baxıram. Bundan öncə heç diş belə qoydurmam. Xəstəliyimin dişimdən qaynaqlandığı heç ağlımın ucundan da keçməzdi".

Daniel ürək ağrısı, tərləmə, halsızlıq və iştahsızlıq şikayətləri ilə 9 dəfə həkimə gedib. Həkimlər öncə HIV-dən şübhələnərək test ediblər. Amma nəticə neqativ çıxıb. Qan testləri endokardite işarə verirdi. Endokardit ürəyin daxili zərinin infeksiyaya tutulması nəticəsində meydana gələn ölümcül bir xəstəlikdir. Əsasən qan yolu ilə bədəne girərək, ürəyə çatan bakteriyalara səbəb olur. Müalicə edilməyində bakteriya ürək qapaqçıqlarını zədələyir və ürəyə normal qan axınına mane olur.

Kişilər ata olandan sonra depressiyaya düşür

Rusiya mətbuatının yazdığına görə, araşdırmalar hər 5 kişidən birinin ata olduqdan sonra depressiyaya düşdüyünü sübut edib.

Belə ki, üzərində müşahidə aparılan ataların 21 faizi övladlarının 12 yaşına qədər mütəmadi olaraq depressiyadan əziyyət çəkirlər. Araşdırmalar zamanı 87 min ailə üzərində müşahidə aparılıb. 1993-2007-ci illərdə həkimə müraciət edən gənc ataların beşdə birinin depressiya əleyhinə müalicə olunduğu məlum olub.

Maraqlı məqam isə odur ki, körpələri dünyaya gələn gənc ataların cəmi 3%-i

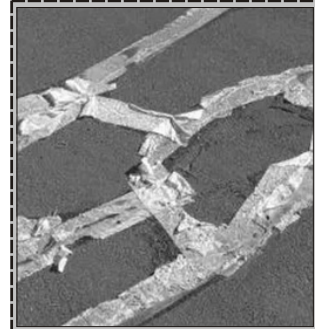
ruh düşkünlüyü yaşayır. Lakin zaman keçdikcə bu göstərici artır. Belə ki, övladı 4 yaşında olan ataların 10%-i,

8 yaşında olanların 16%-i, 12 yaşında olanların isə 21%-i depressiyadan əziyyət çəkir.

Sellülitli qadınlar daha ağıllı olur

Ingiltərə mətbuatının yazdığına görə, qadınların fiziki görüntüsü ilə ağıllı arasında olan əlaqə araşdırılıb. Araşdırma nəticəsində böyük ombaya malik olan və sellülitli qadınların digərləri ilə müqayisədə daha ağıllı olduğu üzə çıxıb. Alimlər bildirir ki, qadının ayaqlarında, qarnında və yanında daha çox piyin olması beyinə müsbət təsir göstərir. Bununla da onlar xüsusilə seksdə daha ağıllı olurlar.

Mütəxəssislər 95% qadında rast gəlinən sellülitə mənfi yanaşmanın düzgün olmadığı qənaətinə gəlirlər: "Bu, problem kimi şişirdilib. Amma əslində sellülitin yaranması normal və təbii prosesdir. Sellülit həmişə olub və heç kim onu problem saymayıb. İndisə bu, reklam hoqqabazlığının obyektinə çevrilib. Sellülit böyük bir sənayeye işləməyə başlayıb".

Tualet kağızından yolun təmirində istifadə etdilər

Amerikanın Kolorado ştatındakı Littlton şəhərində yaşayan sakinlər yeni təmir üsulundan təəccübləniblər. Belə ki, işçilər yolu tualet kağızı ilə örtüblər. Buna səbəb isə yolların həmin hissəsində hərəkətə məhdudiyət qoyulmasıdır. Bu günə qədər küçəni bu üsulla təmir ediblər. Keçmişdə bu üsulu uğurla digər Amerika şəhərlərində də tətbiq ediblər. Bu ilin iyul ayında Volqoqradada 45 dərəcə istinin asfaltı necə əritməsi və bunun piyadaların gəzməsinə necə mane olması barədə video yayılmışdı. Videorolikin qəhrəmanları ərimiş asfaltı ayaqqabılarını itirir, ona görə də corabla yolu keçməyə çalışır, ya da bir-birinin belində aşaltı adlayırdılar.

QOÇ - Risk etməkdən çəkinməyin. Onsuz da həyatda hər şeyə bu yolla nail olmusunuz. Nahar ərəfəsində mühüm şəxslərlə görüşləriniz gözlənilir. Unutmayın, indi zaman xeyrinizə işləyir.

Qoroskop (8 noyabr) **Səbuhi Rəhimli**

BUĞA - Ürəyinizcə olan olaylarla qarşılaşacaqsınız. Bu kimi hadisələr gələcəyinizi təyin etməkdə sizə yardımcı olacaq. Ailə üzvlərinizin ən xırda probleminə də biganə qalmayın. Səfərə çıxmayın.

ƏKİZLƏR - İkitərəfli əməkdaşlıq üçün münasib vaxtdır. Lakin təşəbbüskarlığı əldən versəniz, uduza bilərsiniz. Çalışın ki, müzakirələrdəki müşahibləriniz sizin rəyinizlə hesablaşa bilsin.

XƏRÇƏNG - İş yerində bəzi xoşagəlməzliklə rastlaşacağınız güman olunur. Odur ki, narazı qaldığınız məsələləri münaqişə həddinə çatdırmamalısınız. Günortadan sonra işlərinizdə dönüş yaranacaq.

ŞİR - Nüfuzunuza güvənməyin. Hər bir müşahibinizlə sadə dildə danışın ki, rəğbət qazanasınız. Üzərinizə düşən hər hansı vəzifəni başqalarının hesabına həll etməyə çalışmayın.

QIZ - Daha çox sağlamlığınızın qayğısına qalın. Soyuq qidalar qəbul etməyin. Dünyadan getmişlərinizə dualar oxuyun ki, həyat tərziniz müsbətə doğru dəyişsin. Gecə başqa evdə qalmayın.

TƏRƏZİ - Maraqlı adamlarla rastlaşacağınızdan xəbər verən ulduzlar mövcud problemlərinizin həllinə yaxınlaşdığınızı da istisna etmir. İşdən sonra qonaq çağırılma ehtimalınız böyükdür.

ƏQRƏB - Təmkin nümayiş etdirməməyiniz, axşama qədər mübahisəli situasiyalarla baş-başa qalacaqsınız. Baş verən hər bir hadisəyə reallığın gözü ilə baxın. Günün ikinci yarısında təzə xəbər eşidəcəksiniz.

OXATAN - Ümumi gərginlik hökm sürdüyündən qeyri-ənənəvi işlərdən yayınmalısınız. Çalışın ki, cılız adamlara görə enerjinizi itirməyəsiz. Yalnız etibarlı şəxslərlə əlaqə yaradın.

OĞLAQ - Ciddi işlərinizin həllini bu gündük təxirə salın. Onsuz da ulduzların düzümü bu istiqamətdə müvəffəqiyyətə yetişəcəyinizə təminat vermir. Axşamüstü yaxınlarınıza baş çəkin.

SUTÖKƏN - O qədər də ürəkəcan gün deyil. Ümumi əhvalınızda gərginlik və hövsələsizlik nəzərə çarpacaq. Bu amili nəzərə alıb risk və mübahisələrdən uzaq olmalısınız. Tələsik qərar çıxarmayın.

BALIQLAR - Təxminən saat 17-yə qədər ovqatınızın xoş keçəcəyi ehtimal olunur. Hətta bir qədər aktiv olsanız, şəxsi büdcənizi də artırabilirsiniz. Fəaliyyət istiqamətlərini genişləndirin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Kimin mədəsi ağrıyorsa, bu balıqları diri-diri yeyir

Rizənin Çamlıhemşin bölgəsində turistlər qırmızı xallı, balaca balıqları diri-diri yeyir. Buna səbəb isə turistlərə bu balıqların mədəyə xeyir verdiyinin deyilməsi olub. Turistlər hovuzdan tutulan və 10-15 santimetr uzunluğunda olan balıqları yemək üçün növbəyə düzülüblər. Növbədə əziyyət çəkən bəzi turistlər isə bunun üstündən su içərək rahatlaşmağa çalışıblar. Bəzi turistlər isə balıqları diri-diri yeməyə cəsarət etməyib. Məlum olub ki, xəstə adamların balıq tutması mümkün deyil. Ona görə də bəzi məkanlarda bu cür hovuzlar quraşdırıb içinə həmin balıqlardan ataraq turistlərə xidmət göstərirlər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 4.750

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.